

nr 3, 2022



FÖRSVAR UTBILDAREN



Tema
Hur jobbar en
kursledning?



OROSTID – DÅ ÄR VI VIKTIGA!

Från Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ANSVARIG UTGIVARE:
Generalsekreterare, Bo Stennabb

CHEFREDAKTÖR:
Kristoffer Bäckström
Kristoffer.Backstrom@forsvarsutbildarna.se

REDAKTÖR:
Tommy Jeppsson

REDAKTIONSSSEKRETERARE:
Anna Karlsson

OMSLAGSBILD:
Rollen som kurschef eller instruktör är
både stimulerande och utmanande.
Foto: Thorsten Flood

ADRESS:
Karlavägen 65, Stockholm

POSTADRESS:
Box 5034, 102 41 Stockholm

TELEFON:
08-587 742 00

E-POST:
forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

HEMSIDA:
www.forsvarsutbildarna.se

GRAFISK DESIGN:
www.ClearDesign.se

TRYCK:
Tryckerigruppen AB

ADRESSÄNDRINGAR:
adressandring@forsvarsutbildarna.se

Manusstopp för Försvarsutbildaren nr 4/22
är den 3 augusti 2022.

Uppslaga 23 000 ex/utgivning, 5 nr under 2022.

ÅTER UPPLEVER VI ETT KRIG i Europa. Ryssland har militärt angripit Ukraina, en demokrati, som när detta skrivs genomför en existentiell försvarskamp vars mål är nationens överlevnad. Målet för Ryssland är ett Ukraina som är en lydstat till Moskva. De historiska erfarenheterna ukrainarna har av att vara en del av Sovjetunionen mellan 1922-1991, är allt annat än positiva vilket gör att de ryska och ukrainska målen är oförenliga, vilket kan vara en indikation på ett långvarigt och blodigt krig.

Vi ser konturerna av en ny säkerhetsordning i vår världsdelen där risken för väpnade konflikter ökar och där frågan om vilket land som står på tur att angripas efter Ukraina känns relevant. Detta skapar ett säkerhetsläge där behovet av våra tjänster ökar och där allvaret i det vi bidrar med för att höja totalförsvarets förmåga framstår som mycket påtagligt. I dialogen med Försvarsmakten liksom med andra uppdragsgivare är det tydligt att de behöver all hjälp de kan få och att det i många fall är brådskande. Vi är således en viktig aktör i byggandet av ett starkt svenskt totalförsvär, anpassat till ett säkerhetspolitiskt väderomslag där ovädernmolnen är tydligt skönjbara. Varje kurs/utbildning som vi genomför är således en del av en större helhet, nämligen byggstenar i ett robust totalförsvär.

Det är viktigt att vi kan svara upp mot önskemålen samtidigt med att vi har en bibehållen balans som medger maximalt stöd i uppbyggnaden av såväl de militära som civila delarna av totalförsvaret. Dock kan vi inte per automatik tacka ja till alla förfrågningar vi får. Vi måste också säkerställa att vi sprider våra tjänster/vår kraft så att hela totalförsvaret får en så bra ut effekt som möjligt. Vikten av bibehållen kvalitet i det vi gör kan i vissa fall begränsa volymens uppdrag. Det har därmed stor betydelse att vi kan säkerställa långsiktig hållbarhet i det vi gör och identifiera var vi gör mest nytta utifrån våra styrkor i ett längre tidsperspektiv.

Tillräckligt många och välutbildade kurschefer och instruktörer som kan lösa uppdrag åt hela totalförsvaret över hela landet är en av Försvarsutbildarnas nyckelresurser. Vi har bland våra medlemmar många riktigt duktiga och kunniga kurschefer och instruktörer i dag. Men, med ökad efterfrågan och tillväxt avseende ett ökande antal uppdrag behövs fler. Var hittar vi dessa? Vem har ansvar för att hitta dem? Hur säkerställer vi att de "släpps" fram och får tillämpa sina nya kunskaper så att även de får erfarenhet?

Svaret på frågorna ovan kan vi själva ge. Styrelsemedlemmar i förbund och föreningar, kurschefer och instruktörer som redan nu är engagerade i vår verksamhet, men också våra medlemmar i övrigt kan medverka till att vi blir fler genom bra marknadsföring och ett engagerat rekryteringsarbete. Det breddar basen för att kunna rekrytera och utbilda lämpliga kurschefer och instruktörer, liksom funktionärer och styrelsemedlemmar i våra förbund och föreningar, vilket är en process som måste vara ständigt pågående.

Om vi ska klara fler uppdrag behöver vi bli fler medlemmar och fler av dessa som utbildar sig till och därefter engagerar sig som kurschefer och instruktörer liksom tar förtroendeuppdrag som styrelsemedlemmar och funktionärer. Det tål att upprepas att det är den engagerade individen som är fundamentet i Försvarsutbildarna och att varje individ har något att bidra med.

Omvärldsläget är mycket osäkert – vänta inte – engagera dig nu!

BO STENNABB, generalsekreterare



Foto: Mikael Hedlund / AKA-Film

FÖRSVARSUPPLYSNING SKARABORG

I SAMBAND MED ÅRETS FÖRBUNDSSTÄMMA genomfördes tre försvarsupplysande föredrag. Detta år hölls tre anföranden; av Peter Hederstedt chef Militärregion Väst, Stefan Pettersson chef P4 samt Mats Berg chef skaraborgsgruppen.

Stefan Pettersson uppehöll sig kring försvarsbeslutet i ett omvärldsperspektiv och redogjorde för förmågor som under perioden ska tillskapas bland arméstridskrafterna. Det noteras att vissa materielinköp kan komma att tidigareläggas och försvaret av Gotland förstärks under hösten. Antalet värnpliktiga som årligen utbildas i Skövde kommer att öka liksom att ett antal förmågor kommer att tillföras det brigadförband som utbildas. Krigsplacering sker av all personal (även civilanställda).

Peter Hederstedt redogjorde i stort för skyddsvärda funktioner inom militärregionens geografiska område. Militärregionen ansvarar för säkerhets- och underhålls-

tjänst och samverkan med civila aktörer. Krigsplanläggning är genomförd. Militärregionen har planerings-, utbildnings- och genomförandeansvar för de hemvärnsförband som finns inom regionen. Sannolikt kommer funktionerna civilområdebefälhavare och militärområdesbefälhavare att inrättas. Slutligen noterade Peter Hederstedt att han en gång om året avser att bjuda in frivilligorganisationerna till informationsmöte.

Mats Berg informerade om att nuvarande rikshemvärnschefen erhållit annan anställning inom Försvarsmakten och att en ny rikshemvärnschef kommer att tillsättas. Rikshemvärnschefens prioriteringar för hemvärnsförbanden är att: fylla upp vakanser, kompetensförsörjning samt utbildnings- och övningsverksamhet. I sammanhanget gäller att inom en timme från hemvärnslarm ska samband med bataljonsledningarna ha upprättats, efter sex timmar ska förbanden med del lösa tilldelade uppgifter, efter 24 timmar ska huvuddelen av förbandet finnas på plats och slutligen ska uppgifterna kunna lösas under 90 dygn. Hemvärnets grunduppgifter är att bevaka, ytövervaka, skydda transporter samt störa. Utbildningssystemet är delvis förändrat och respektive utbildningsgrupp ges möjlighet att optimera övningsverksamheten utifrån behoven. Hemvärnsförbanden ska vidare interagera med andra förbandsövningar och utbildas på ny materiel. Hemvärnets stridsskola ges också ökat ansvar avseende övningsverksamheten. Slutligen konstateras ett stort inflöde av intressenter till hemvärnsförbanden som en följd av Ukrainakriget.

TEXT: HANS INGBERT



Föredragen samlade ett stort antal intresserade.
Foto: Magnus Ingvarsson

KRONPRINSESSPARET INFORMERAS OM FRIVILLIGFÖRSVARET

TISDAGEN 19 APRIL besökte Kronprinsessparet Frivilliga försvarsorganisationernas samarbetskommitté (FOS).

Information gavs om hur några av de olika frivilliga försvarsorganisationerna arbetar med anledning av kriget i Ukraina. Dels vad gäller mottagande av flyktingar från Ukraina, dels för att omhänderta svenska medborgares intresse för att både bidra till stödinsatserna och stärka sin egen hemberedskap.

Företrädare för Frivilliga Automobilkåren, Svenska Blå Stjärnan, Civilförsvarsförbundet, Svenska Lottakåren, Svenska Röda Korset och Försvarsutbildarna presenterade aktuella frågor och aktiviteter för deras respektive organisationer.

Besöket avslutades med en presentation av innehållet i en hemberedskapsutrustning som syftar till att klara en veckas beredskap avseende värme, vatten, mat och kommunikation utifrån myndigheternas riktlinjer.

TEXT: Hämtad från Kungahusets hemsida



Tomas Warberg, Civilförsvarsförbundet, visar krislådan. Foto: Per Lunqe

NOTERAT!

INFORMATION OM MARKSTRIDSSKOLAN I SKÖVDE MED UTBLICK MOT KRIGET I UKRAINA

CHEFEN MARKSTRIDSSKOLAN, överste Rickard Johansson, orienterade en stor skara frivilliga om aktuellt läge med utblickar mot kriget i Ukraina.

Inledningsvis konstaterades att Försvarsmakten sedan några år befinner sig i en omställningsprocess från internationella insatser till nationellt försvar mot en högteknologisk motståndare. En följd av den förändrade inriktningen utgörs av Försvarsmaktens nya doktrin sammanfattat i:

Vi ska inte förlora enskilt

Vi ska segra tillsammans med andra

Vi ska aldrig ge upp

Ytterligare en följd av den nya inriktningen är att behov av ett nytt taktikreglemente för armén föreligger. Den viktigaste förändringen är förmågan att genomföra gemensamma operationer Flyg-Marin-Armé.

Omvärlden påverkar så tillvida att alla ledtider i planeringen måste kortas så långt det går. Från förvaltningslogik till konfliktlogik. Parallellitet i planarbetet beaktas att detta i närtid måste takta med det långsiktiga.



Vid Markstridsskolan (MSS) i Skövde utbildas specialistofficerare, genomförs kaptenskurser, utbildas reservofficerare, genomförs ledningsträning, planering och genomförande av övningar samt utvecklas brigadledningsförmågan.

Rådande omvärldsläge påverkar arbetet. Strategiskt påverkande faktorer utgörs av:

- Svenskt eventuellt medlemskap i Nato

- Uttalad hotbild mot Sverige

- Samhällets/medborgarens medvetenhet om läget

Operativt påverkande faktorer utgörs av:

- För närvarande begränsade resurser hos motståndaren för insats i Sverige med markförband, luftlandsättningsförband och landstigningsförband
- Sverige följer utvecklingen och anpassar verksamheten och beredskapen

Bedömningen är att ryska förband, normalt utgångsgrupperade nära Baltikum, nu är insatta i Ukraina.

Det antas att långräckviddiga vapensystem som kryssningsrobotar finns kvar i exempelvis Kaliningrad.

Omvärldsläget bidrar till att flertalet totalförsvarsaktörer har påbörjat en översyn av planverk och intensifierat samverkan mellan myndigheter. Försvarsmakten har lämnat ett beslutsunderlag till regeringen främst avseende verksamhetsanpassningar. Nämnas bör att det finns ett stort intresse för att ansluta sig till Hemvärnet, både som soldat och som specialist.

Sveriges geostrategiska läge gör att bl a Gotland är av särskild betydelse, vilket påverkar de närmaste årens övningsplanering.

TEXT OCH FOTO: HANS INGBERT

Chefen MSS redogör för inriktningsförändringen från internationella insatser till nationellt försvar.

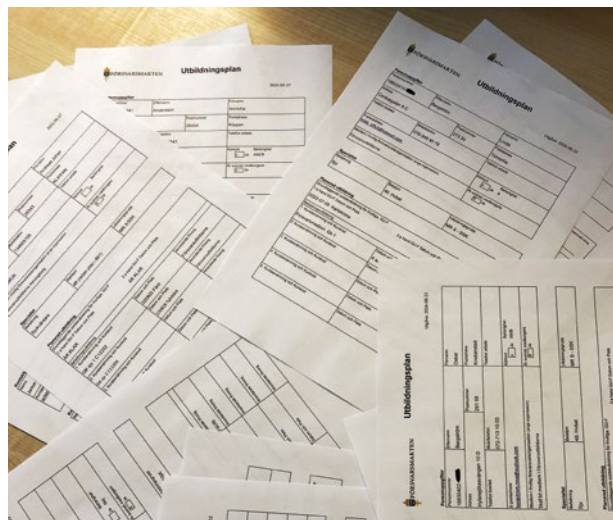
INTRESSEANMÄLNINGARNA VÄLLER IN ÖVER SKÅNEFÖRBUNDET

RYSSLANDS angrepp på Ukraina har inneburit en rejäl ökning av inkommande intresseanmälningar för främst utbildning mot specialistbefattningar i Hemvärnet.

Det är mycket tillfredsställande att notera våra medborgares stora intresse för att engagera sig i totalförsvaret när omvärldsläget är oroligt.

Utmaningen är att ta hand om alla intresseanmälningar med de resurser som finns tillgängliga.

TEXT OCH FOTO: JERKER ANDERSSON



Ansökningsmängden är omfattande vilket är mycket positivt.



Övning med vindsäck. Foto: Kristofer Klerfalk



Fjällmarsch. Foto: Alexander Sandercock

NOTERAT!

OKÄNDA SOLDATERS VINTERDAGBÖCKER

PERSONAL UR HEMVÄRNET från Sveriges alla hörn genomförde Vintertjänst – fördjupning i Ånn vecka 10. Kursdeltagarna bjuder här på utdrag direkt från sina dagböcker.

"När jag vaknade visste jag inte var jag var. Det var knäpptyst. Jag satte mig upp och slog huvudet i snö. Just ja, jag har grävt ner mig. Jaja, det är i alla fall varmare än igår. Då kändes det som om näsan skulle frysa ihop när jag vaknade i fjälltältet."

"Jag trodde aldrig att jag skulle orka. Men det gick faktiskt lättare för varje dag. Rutinerna började sitta och kropp och själ vande sig vid fjället. Att vakbada kommer det dock dröja innan jag gör igen."

"Nattens relativa tystnad bryts vid 6-tiden med revelj-signalen från kamratens träningsklocka. Vaknar upp till en kall men vacker stjärnhimmel, upptäcker dock snart att det inte rör sig om stjärnor utan om iskristaller som täcker taket i vårt patrulltält. Vackert att se på men inte lika roligt att få ner i sovsäckarna. Vi skulle ha lyssnat noggrannare på instruktörernas uppmaning om att öppna ventilationshålen ordentligt i båda ändarna av tältet för att ventilerar ut värmen som alstras av fyra tätt skedande soldater. Lärdom nummer ett för dagen. Vi rör oss stelt och försiktigt och börjar klä på oss de kalla men välbekanta fältskjortorna från gårdagens skidmarsch och förläggningstjänst. Kängorna visar sig svårast att få på sig då de frusit till en solid klump av läder under nattens stränga minusgrader. Vi skulle ha snörat av kängorna innan läggdags. Lärdom nummer två. Väl ute ur tältet har en soldat redan börjat koka upp vatten av insamlad snö för att fylla på gruppens termosar medan en annan tänder upp en brasa med redan insamlade kvistar och grenar. Tältet rivs snabbt och frukostpåsen av frystorkad Rice Pudding intas under tystnad framför den nu sprakande och värmande brasan.

Order ges om marschfärdiga och de sista åtgärderna utförs i snabb takt. "Packning på" och fem soldater kamouflerade med snödräkter, fyllda ryggsäckar och påkopplade pulkor skidar ut från förläggningen på sina vita blixten, denna gång mot kalvfjället och fortsatta utmaningar i kallt väder och vintermiljö..."

"Uppförsbacken tar aldrig slut, pulkan suger energin ur kroppen. Jag är ju bara hjälppdragare för tusan, just nu så känns de som om jag drar både pulka och pulka-dragare.

Han drar säkert benen efter sig med vilja, vilar sig på min bekostnad. Irritationen stiger, men jag tvingar den tillbaka. Istället vänder jag mig om och frågar om det går bra? Ser då att pulkadragaren är svettig så det ångar om honom, men han sliter på med sammanbiten min.

När jag tittar upp igen har täten nått krönet och jag kan se att gruppen spårar in mot en liten grandunge på andra sidan toppen. Vi följer efter på metkroken och hör kommandot "kort rast". Underbart!

Kopplar loss pulkans dragsnören, av med ryggsäcken, sveper av fältmössan och luvan på snöblusen, upp med pälsmössan ur höger framficka, öppna ryggan, fram med värmejackan.

Väl påpälsad kopplar jag av skidbindningarna, skrapar bort snö och is från skidorna så de är redo för avfärd. Tar fram strumpor och sockar från byxlinningen där jag haft dem på tork sen förra rasten. Sätter mig på säcken och försöker hitta balans och flyt i strumpbytet. Väl färdig upptäcker jag att solen tittat fram, håller upp en kopp kaffe och rotar i fickan efter energi i vilken form som helst. När ordern "marschfärdiga" kommer har jag redan glömt den tunga pulkan och irritationen över den trötta stridsparskamraten.

Nu går det nerför, solglasögonen är på, uppvätskad och påfylld, livet är bra härligt."

TEXT: Sammanställd av KRISTOFER KLERFALK

REKRYTERING OCH INFORMATION PÅ GARNISONENS DAG

FÖRSVARsutbildarna TILLSAMMANS MED Hemvärnet, hemvärnsmusikkåren, Bilkåren, Reservofficerssällskapet, Frivilliga Automobilkåren, Brukshundsklubben med flera bidrog till att sprida information om den frivilliga försvarsverksamheten.

Garnisonens dag anordnas gemensamt av Göta trängregemente och Skaraborgs regemente. Ett stort antal besökare hade trotsat det lite kyliga vädret och mött upp för information och föreläsningar. På plats fanns Markstridsskolan och Militärregionen samt flera andra stödfunktioner inom Försvarsmakten.

Intresset för att vilja göra en insats för försvaret märktes tydligt av alla intresserade som besökte Hem-

värnet och de frivilliga försvarsorganisationerna. Här ska särskilt nämnas alla ungdomar som intresserade sig för Försvarsungdom och ungdomskurs tema armén. Bland besökarna noterades två till tre som önskar bli hemvärnssjukvårdare.

Under dagen samverkade Försvarsutbildarna Skaraborg med flera aktörer. Särskilt bör nämnas SVEROF (reservofficerarna) där det finns intresse för ett fördjupat samarbete syftande till att yngre reservofficerare ska engageras för att verka som allmäninstruktörer och kurschefer. Vidare att Försvarsutbildarna bör vara det naturliga valet för de som vill bli hemvärnspersonal, men som alltså är värnpliktiga i Försvarsmakten.

I övrigt samverkades med garnisonsprästen om en försvarsupplysningskväll med företrädare för Militärregionen, samt med hemvärnsmusikkåren och företrädare för Skövde kommun om årets nationaldagsfirande.

Från förbundsstyrelsen medverkade två ledamöter med inriktning mot ungdomsverksamheten och tre med inriktning mot avtalsrekrytering och allmän rekrytering/information.

Utfallet av dagen blev över förväntan.

TEXT OCH FOTO: HANS INGBERT



Från förbundsstyrelsen syns Bengt Andersson och Hans Ingbert.

FLYKTINGDRAMA I YSTAD

DAGLIGEN KOMMER UKRAINSKA flyktingar, mest kvinnor och barn, med färjorna från Polen.

Beredskapen i Ystad är höga och den Frivilliga Resursgruppen (FRG) arbetar dygnet runt och hjälper dessa flyktingar till olika boenden. Gruppen räknar in 25-30 frivilliga från Försvarsutbildarnas förening i Ystad.

Stundtals kommer inga flyktingar och andra gånger är det ett tjugotal.

Några har sina husdjur med sig som måste godkännas av veterinär före vidaretransport.

Från krigets början har cirka 5 000 flyktingar omhändertagits av FRG och fått tillfälligt boende i 30-talet färdigställda sovrum i avvaktan på Migrationsverkets vidare åtgärder. Det finns gott om leksaker till barnen att sysselsätta sig med. Genom FRG:s försorg har flyktingarna en relativt trygg tillvaro. Dagligen förses de med frukost, lunch och middag. Alla varor skänks av varuhus och affärer i Ystad. En i sanning humanitär insats av Försvarsutbildarnas förening i Ystad. Ett stort tack till dem!

TEXT: ANDERS KRISTIANSEN



FRG-ledaren och ordförande i Försvarsutbildarna Ystad, Fredrik Myrebris utanför den provisoriska logementsbyggnaden i Ystads hamn. Foto: Thommy Sjöholm



Kurschefer och instruktörer har den viktiga uppgiften att leda och instruera så att varje frivillig blir en fungerande del i Sveriges beredskap inför kriser och krig. Foto: Thommy Göransson

ORDNING OCH SAMARBETE ÄR KURSCHEFENS VERKTYG

Försvarsutbildarnas kurser spänner från soldatutbildningar till hur enskilda människor ska klara sig vid kriser. Motorn i hela detta stora maskineri är kurscheferna och deras team.

– Jag tycker att det är vansinnigt roligt att stå framför folk och tjöta, säger Ulla Reimers på sin omisskännliga göteborgska.
– Men som kurschef är min uppgift snarare att planera, hålla ihop och se till att allt praktiskt innan, under och efter kursen fungerar som det ska, säger hon.

ARBETET STARTAR minst ett halvår innan den aktuella kursen. Det finns centrala bestämmelser för vilka resurser en kurs ska ha så när Ulla har sökt och blivit uttagen som kurschef så vet hon exakt hur stort team hon kan samla och hur mycket tid hennes team får till förberedelser, genomförande och efterarbete. Hon kontakter de instruktörer hon vill arbeta med och de har ett första möte där de delar upp arbetsuppgifterna utifrån kursplanen. Mellan tre och fyra möten brukar det bli, det sista någon vecka innan kursstart.

– Att skapa bra team är jätteviktigt, säger hon.
– Som kurschef är man alltid på plats och dessutom i tjänst dygnet runt. Det är bra om man inte har för

många egna lektioner, eftersom det händer så mycket hela tiden. Deltagare blir försenade och behöver kanske hämtas, de blir sjuka eller det händer andra saker. Instruktörerna kan också behöva stöttning och då är det bra om kurschefen kan gå in och ta ett pass, tillägger Ulla.



Ulla Reimers har en gedigen erfarenhet både som kurschef och instruktör. Foto: Privat



Ulf Hammarlund är Försvarsutbildarnas utbildningschef.
Foto: Anna Karlsson

En viktig del av Försvarsutbildarnas kurser handlar om att diskutera, få förståelse för nya synsätt och lära tillsammans. Så är det till exempel vid kurserna i Totalförsvarsinformation. Foto: Lars Björk

JAKTEN PÅ FLER KURSCHEFER

– En kurschef hos Försvarsutbildarna är en erfaren instruktör som dessutom är skicklig på att organisera, administrera och hålla ordning. Kurschefen bör även vara delaktig i kursen som instruktör.

Orden kommer från Ulf Hammarlund som är Försvarsutbildarnas utbildningschef. Tillsammans med sina medarbetare och med förbunden skannar han ständigt av för att se vilka instruktörer som kan ta steget upp och bli kurschef. Det finns idag runt 200 kurschefer registrerade i systemet men om man enbart räknar de som är aktiva så blir siffran lägre. Vissa är användbara på flera olika kurser medan andra är specialiserade för en kurs. Ulf tillägger:

– Samtliga är frivilliga, vilket innebär att de antingen har andra jobb eller är pensionärer, studerande eller liknande.

– Våra kurschefer är oftast lite äldre, och det är i många fall bra att ha livserfarenhet och lite skinn på näsan. Vi behöver givetvis se över återväxten.

Försvarsutbildarna har i uppdrag att bemanna 1 100 avtal inom Försvarsmakten och 250 avtal för civilt försvar och samhällets krisberedskap. Det handlar till exempel om sjukvårdare, CBRN-personal, pionjärer och informationsbefäl till Hemvärnet och

om specialister inom kommunikation, skyddsvakter eller räddning- och röjningsstyrka till myndigheter och länsstyrelser. En stor del av Försvarsutbildarnas kurser handlar om att utbilda personer för dessa avtal. Därutöver tillkommer totalförsvarsinformation, kurser i krisberedskap, föreläsningar om den enskildes säkerhet och beredskap samt en stor ungdomsverksamhet. Tillsammans blir det runt 250 kurser per år, kurser som i första hand hålls på Försvarsutbildarnas olika kursgårdar men även på andra platser, som regementen och skjutfält, och ibland digitalt.

ETT VÄLOLJAT MASKINERI

De stora uppdragsgivarna är Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Det är därifrån pengarna kommer och det är dessa beställningar som formar kursernas inriktning och innehåll. Försvarsutbildarna har en bra struktur för att säkert kunna leverera det som MSB och Försvarsmakten har beställt. En viktig del i denna är de regionala samordningsmötena två gånger om året. Då bjuds alla förbund in för att planera och samordna arbetet med rekrytering till avtal, uppdragsutbildningar, informationsaktiviteter, medlemsaktiviteter, totalförsvarsinformation och ungdomsverksamhet. Det är här de regionala förbunden har möjlighet att åta sig uppdrag i form av till exempel kurser eller andra aktiviteter.

Ulf Hammarlund och hans kollegor på kansliet samordnar uppdrag och resurser men huvuddelen av verksamheten bedrivs av de regionala och rikstäckande förbunden, föreningarna samt försvarsungdomsavdelningarna.

– Det var riksstämman som beslutade att vi skulle arbeta utifrån en regionaliserad modell. Vi var delvis på

väg mot en centralisering men majoriteten av förbunden ville inte ha det så, berättar Ulf Hammarlund och tillägger:

– På så vis sker det viktigaste arbetet ute i olika delar av landet medan vi som sitter centralt mer fungerar som en resurs och en sammanhållande kraft som stöttar, för dialog och planerar på lång sikt.

FLER FÖRBUND BEHÖVER BLI AKTIVA

Med den takt som råder när det gäller uppdrag från Försvarsmakten och MSB behöver antalet kurschefer bli fler. Målet är att varje förbund ska ha en handfull kurschefer som är tillgängliga och användbara. För att det ska bli möjligt krävs det att alla regionala förbund i landet har egen kursverksamhet med egna instruktörer som får arbeta och bli så skickliga att de kan ta klivet upp till kurschef.

– Det finns idag förbund som har noll kursuppdrag och det är mindre bra. Vårt mantra är att uppmana alla förbund att ta på sig uppdrag, även om man känner sig osäker och även om man saknar kompetens och erfarenhet av att leda kurser. Utbildningsledarna hjälper gärna till och vår erfarenhet är att när ett förbund har klarat av att genomföra en kurs så vill de anordna fler, säger Ulf Hammarlund.

ÖKAT INTRESSE FÖR TOTALFÖRSVAR

Totalförsvarsinformationskurser finns i två utföranden; grundkurs och fördjupning. Grundkursen riktar sig till medlemmar, funktionärer och instruktörer i frivilliga försvarsorganisationer som är intresserade av totalförsvarsinformation och det långsiktiga syftet är att öka kunskapen om totalförsvar i samhället. De dryga två kursdagarna ägnas bland annat åt en omvärldsöversikt med EU, Nato, FN och OSCE, svensk säkerhets- och försvarspolitik, civilt försvar och terrorism.

Lars Holmqvist är reservofficeren som avtackades 2005 men som återvände till Försvarsmakten efter Rysslands annektering av Krim 2014 och då till Hemvärnet. Han har arbetat med totalförsvarsinformation hos Försvarsutbildarna i fyra år.

– Vi är en ganska liten skara, fyra aktiva och två på väg in, och vi gör cirka två-tre grundkurser per år i varje region, berättar Lars Holmqvist.

– När oron i samhället ökar så ökar också försvarsviljan. En stor andel människor söker sig till organisationer som vår eftersom de vill bidra. Vi har numera väldigt kvalificerade deltagare på våra kurser, vilket märks på diskussionerna.

De som arbetar med totalförsvarsinformation måste arbeta med materialet hela tiden.

– Före och efter Rysslands invasion av Ukraina är ju två helt olika världar. Där måste vi vara på tårna och följa med för att kunna uppdatera det material vi använder på kursen. Nu är vi ju allihop extremt intresserade så det är självklart att vi håller materialet levande, även om det sker på natten innan kursen startar, säger han.

Om Lars Holmqvist själv får välja så är han hellre instruktör än kurschef.

– Jag tycker inte om det administrativa, men som tur är har jag kollegor som är bättre än vad jag är på just

det, så då hjälps vi åt. Man ska använda oss till det vi är bäst på, det är min uppfattning.

”MÅNGA KÄNNER ATT DET ÄR SKARPT LÄGE”

Pär Lager arbetar till vardags på Försvarshögskolans Centrum för totalförsvar och samhällets säkerhet och han har en gedigen bakgrund som bland annat företagsledare, utbildare och författare.

– Jag har alltid varit intresserad av samhällets beredskap och jag har arbetat med de frågorna på internationell nivå i flera omgångar men för fem år sedan kände jag att jag ville bli lite mer operativ, så då gick jag med i Hemvärnet, berättar han.

Via Hemvärnet fick han upp ögonen för Försvarsutbildarna och när han såg att de sökte instruktörer till kursen Krisberedskap – grunder så anmälde han intresse.

– Jag kommer från utbildningssidan och har bland annat varit VD för Berghs School of Communication, så jag tänkte att jag kunde göra nytta, säger han.

– Jag lärde mig Försvarsutbildarnas organisation, pedagogik och arbetssätt under en tredagarskurs på Tylebäck kursgård och märkte att det här är en organisation som kan sina saker och är uppdaterad när det gäller samhällsutvecklingen.

Pär Lager berättar att han fick ganska många kurser direkt och idag är han instruktör på Krisberedskap – grunder och Krisberedskap – fördjupning samt den nya kursen Stabsmetodik – grunder, som han även varit med och skapat. Målsättningen är att Försvarsutbildarnas instruktörer ska tjänstgöra vid minst två kurser per år.

– Jag gör många fler, både för att det är roligt och för att det känns bra att ställa upp och göra nytta.

Lars Holmqvist har utbildning i totalförsvarsinformation hos Försvarsutbildarna i fyra år.
Foto: Privat



Pär Lager fick upp ögonen för Försvarsutbildarna via Hemvärnet. Foto: Privat

Christer Nilsson är kurschef för den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F).
Foto: Lotta Nilsson



Malin Paulsen är kurschef för Försvarsmedicin – grundkurs 1 och 2. Foto: Privat

Precis som många andra instruktörer och kurschefer så har Pär Lager noterat att den ökande oron i vår omvärld med tydligare hot och risker har förändrat klimatet på kurserna.

– Vi har fler sökande nu och kursdeltagarna är mer frågvisa, jag tror att många människor känner att det är skarpt läge och att man vill bidra, säger Pär Lager.

– Så känner jag också, att jag bidrar till att stärka Sveriges beredskap genom att vara instruktör inom Försvarsutbildarna. Dessutom är det roligt att träffa alla olika människor som också bestämt sig för att bidra med arbete och kunskap.

VÄRDEGRUNDEN OCH ELEVERNA I CENTRUM

Malin Paulsen har en bakgrund som undersköterska och har arbetat inom sjukvården både i Sverige och i Norge. 2010 utbildade hon sig till sjukvårdare i Hemvärnet.

– Redan på kursen tänkte jag att det nog vore roligt att vara instruktör, att få lära ut och se elever utvecklas, säger hon.

Och så blev det. 2013 gick hon en instruktörskurs och 2018 var det dags för kurschefsutbildning.

– Sen kom pandemin så jag har inte hunnit med så många kurser ännu i rollen som kurschef, just nu håller jag min fjärde kurs, säger hon.

Kursen för de som ska bli specialister med inriktning hemvärnssjukvårdare består av två delar; Försvarsmedicin – grundkurs 1 och 2. Deltagarna på grundkurs 1 lär sig hur man stoppar blödningar och tar hand om andningsproblem, lägger förband, ge smärtlindring och hur man möter en människa i kris. Utöver detta sker även utbildning i fälthygien, folkrätt och grundläggande

totalförsvarsutbildning. Under grundkurs 2 ligger fokus på samverkan och samarbete inom sjukvårdsgruppen men också hur du som sjukvårdare prioriterar och tar hand om olika skador. Malin säger att hennes huvuduppgift är att ge både kursdeltagare och instruktörer rätt förutsättningar.

– Kursen ska präglas av en positiv anda, värdegrunden och eleverna ska stå i centrum och det ska vara ordning och reda, säger hon.

En kurschef måste trivas med att leda och ta ett stort ansvar. Det är mycket arbete men det är viktigt att som kurschef kunna ta ett steg tillbaka och lita på instruktörerna.

– Det är mitt jobb att se helheten och se till att vi hela tiden styr mot kursmålet.

– Arbetet startar långt innan kursen, redan när jag planerar och tar kontakt med de instruktörer jag ska arbeta med och när jag antar elever. Jag samverkar även med utbildningsgruppernas stödfunktioner.

Malin tycker inte att man ska tveka om man är lockad av att bli kurschef.

– Jag brukar peppa mina instruktörer och fråga om de kanske skulle tycka att det vore roligt att vara kurschef.

– Sen måste var och en hitta sitt sätt att arbeta, man måste alltid vara sig själv, men jag tycker inte att man ska vara rädd för att ta steget.

VIKTIGT MED ÖDMJUKHET

Christer Nilsson gjorde värnplikten för 46 år sedan på I16 i Halmstad. I många år var han reservofficer men när förbandet lades ner gick han med i Hemvärnet. Civilt har han arbetat inom räddningstjänsten. Engagemanget i Försvarsutbildarna blev en väg att fortsätta hjälpa till med Sveriges beredskap efter pensioneringen.

– När jag fick frågan var det svårt att tacka nej, det blev ett naturligt steg, säger han.

Christer är kurschef bland annat för den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F). När han får frågan om han kan använda sin militära bakgrund i arbetet skrattar han och säger att det inte går att använda den gamla militära stilen, den går inte hem alls, man måste vara ödmjuk för att få kursdeltagarna med sig.

– Självklart finns det utbildningsmål som ska uppnås, men vägen dit är lika viktig. Vi lär oss av varandra under utbildningen.

Christer Nilsson har mellan 25 och 30 instruktörer att välja på när han ska sätta ihop sitt team. Instruktörerna kommer fram på olika vis. Ibland är det han själv eller någon av hans kurschefskollegor som upptäcker någon de tror skulle passa men det finns också personer som hör av sig och vill bli instruktör.

– Då brukar jag börja med ett digitalt möte för att ta reda på om jag tror att personen ifråga är lämplig som instruktör.

LIKA MÅNGA KVINNOR SOM MÄN

Deltagarna på GU-F är från 18 år upp till runt 50, men snittet ligger runt 30-40 år. Det är ungefär lika många män som kvinnor och när Christer träffar dem har de

redan en utbildningsplan från Försvarsmakten där det framgår vilka kurser de ska gå för den tjänst de ska ha inom Hemvärnet. Trots det har kursledningen ett stort ansvar att bedöma deltagarna.

– Vapensäkerheten är vi stenhårda på och där finns det inga gråskalor. Om det finns brister i vapenhanteringen hos en deltagare så får den personen inte slutföra kursen.

– Brister i deltagarnas värdegrund accepterar vi inte heller.

Precis som övriga kurschefer har Christer Nilsson märkt ett ökat intresse för att engagera sig i Sveriges försvar och beredskap. Även om det finns ganska många instruktörer som kan tjänstgöra på GU-F så kan det ibland bli dragkamp om det är många kurser samtidigt.

– Jag tror att varje förbund inom Försvarsutbildarna skulle behöva göra en inventering, liksom dammsuga bland alla medlemmar, för att hitta dolda talanger.

– Man skulle även kunna locka in yrkesofficerare och reservofficerare som har gått i pension.

Själv är Christer Nilsson nöjd med sitt uppdrag inom Försvarsutbildarna.

– Det är roligt att träffa nya människor och att se hur deltagarna är bättre när de åker hem än de var när de kom till kursen.

– Det är också roligt att få feedback, så att vi i kursledningen också kan förbättra oss.

HUR GÖR JAG OM JAG VILL VARA MED OCH BIDRA?

Försvarsutbildarna har ett ständigt behov av nya instruktörer på de olika kurserna men också av informatörer för olika informationsprojekt riktade till allmänheten, till exempel föreläsningarna "Tillsammans försvarar vi Sverige" och "För din säkerhet!".

Försvarsutbildarna ser till att du får den pedagogiska utbildning du behöver om du inte redan är utbildare i någon form. Om du redan är utbildare får du de specialkunskaper du behöver för de områden du är intresserad av att utbilda inom. Behöver du grundläggande pedagogisk instruktörsutbildning får du den genom vårt samarbete med Flygvapenfrivilliga.

Du som är intresserad kan antingen kontakta den person som är rekryterings- och utbildningsansvarig på ditt förbund eller fylla i en intresseanmälan på vår hemsida.

TEXT: ANNA WIDERBERG



En viktig del av utbildningen för blivande hemvärnssjukvårdare är att lära sig samverkan och samarbete inom sjukvårdsgruppen. Här har kurschefen och instruktörer en mycket viktig roll. Foto: Christer Gunnarsson

KRISBEREDSKAPSKURS FÖRDJUPNING FÖR STABSPERSONAL I VÄSTERÅS



Släckning av bilbrand. Foto: Räddningsskolan Rosersberg / Bearbetning: Peter Lundberg

Den senaste tiden, inte minst sedan den 24 februari, då Ryssland attackerade Ukraina och vi dagligen har fått ta del av följderna av krig och kris, har behovet av en robust krisberedskap blivit alltmer uppenbar. Lika tydligt framstår behovet av kompetent personal som kan ställa upp för samhället om det värsta skulle inträffa.

EN KRIS ÄR EN HÄNDELSE I FREDSTID som hotar grundläggande funktioner och värden i samhället vars konsekvenser blir så allvarliga att samhällets resurser inte räcker till. Vad krig innebär, har vi alla kunnat ta till oss via media. Särskilt mot bakgrund av uppbyggnaden av det nya totalförsvaret har frågan om personalförsörjningen aktualiserats. Försvarsutbildarnas roll i detta arbete är uppenbar – att förse aktuell länsstyrelse, region eller central myndighet med kompetent personal. Det kan till exempel vara som stabspersonal från Svenska Blå Stjärnan på Jordbruksverket eller kriskommunikatör, CBRN-sakkunnig, transportledare, logistiker på en länsstyrelse eller en central myndighet.

FÖRDJUPAD INBLICK

Syftet med kursen var att ge kursdeltagarna djupare förståelse för innebörden i begreppet motståndskraft i fred och under höjd beredskap. Deltagarna fick också fördjupad inblick i uppbyggnaden av det nya totalförsvaret. Samtliga kursdeltagare hade grundläggande kunskaper i krisberedskap och alla hade också befattningar i en stab, i en länsstyrelse eller som frivillig förstärkningsresurs.

En av deltagarna var Mats Lundén som är kommunikatör. Han var mycket nöjd med utbildningen och kände sig uppdaterad på området. Han såg det också som värdefullt att få dela erfarenheter med andra.

Kursen inleddes på fredagen med en sammanfattning av vad deltagarna redan förmodas vara insatta i, således det svenska krisberedskapssystemet. Företrädare för Energimyndigheten och Polisen stod på talarlistan. Ett föreläsningsmoment belyste svensk säkerhetsstrategi och vad det egentligen är vi ska skydda, ytterst vårt nationella oberoende och demokratin.

Det nya totalförsvaret som är under uppbyggnad behandlades under större delen av lördagsförmiddagen där fokus låg på det civila försvaret. Gråzonsproblematik och informationspåverkan, nog så viktiga ämnen i dessa tider, vilket som belystes från Försvarets Forskningsinstituts (FOI) typfall. En stor del av eftermiddagen ägnades åt kriskommunikation och kvällen ägnades åt säkerhet och säkerhetsskydd såsom sekretess.

Söndagen är, under denna kurs, en tillämpad övning. Försvarsutbildarna har ett mycket gott samarbete med Västerås stad varför deltagarna får lösa olika stabsuppgifter i skarp miljö.

Lennart Bergström ledde kursen för tredje året i rad och mot bakgrund av den ständiga utveckling som skett över åren var han påtagligt nöjd med årets upplaga.

– Den här kursen överträffar nästan de andra kurserna vi har haft, säger Lennart Bergström, och fortsätter:

– Det har att göra med att vi har utvecklat kursen i en ständig process. Att den tillämpade, avslutande delen av kursen äger rum i just de lokaler där en sammankallad krisledningsämnd skulle arbeta i ett skarpt läge är förstås praktiskt och pedagogiskt. Det är också ett bevis på att samarbetet mellan Försvarsutbildarna och Västerås stad är synnerligen gott.

STRESSIGT, SPÄNNANDE, LÄRORIKT

En av kursdeltagarna, Anna Widerberg, har flera års erfarenhet som kommunikatör och var, även hon, mycket nöjd med kursen.

– Varje gång vi samlas till en ny kurs och arbetar ihop blir jag så imponerad över vilken kunskap och kompetens vi har tillsammans, säger hon och fortsätter:

– Övningen i Västerås stadshus var stressig och spännande och jag lärde mig massor! Det är fantastiskt att få möta och lära av yrkesverksamma proffs på det här viset. Avslutningsvis säger hon:

– Personligen är jag oerhört stolt över att vara en liten del i uppbyggnaden av det svenska totalförsvaret och utifrån vad jag har upplevt den här helgen kommer vi att kunna bygga något väldigt bra.

TEXT: ROLF ARSENIUS

Uppifrån och ner, från vän till höger:

För att vara beredd för den stund det gäller krävs kunskap.

Foto: Räddningsskolan Rosersberg / Bearbetning: Peter Lundberg

– Övningen i Västerås stadshus var stressig och spännande och jag lärde mig massor! säger Anna Widerberg. Foto: Rolf Arsenius / Criscom

Lennart Bergström var kurschef för tredje året i rad. Foto: Rolf Arsenius / Criscom

Helena Hager Enert går utbildningen för att kunna ingå i Länsstyrelsens förstärkningsorganisation. Foto: Rolf Arsenius / Criscom

Mats Lundén som ska bli kommunikatör hos en länsstyrelse var nöjd efter kursens slut. Foto: Rolf Arsenius / Criscom



Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer.

Ansökningar kan göras under två perioder per år:
1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.



www.kallvikenstiftelsen.se



INBLICKAR I MILITÄRLIVET

Military Weekend är för många den första kontakten med Försvarsmakten. Det här kan vara tillfället att fråga sig själv vad man kan göra för nytta om krisen eller kriget kommer.

Ungdomarna ges grundläggande kunskaper i sjukvård. Foto: Christer Nilsson

I HÄRNÖSAND OCH EKSJÖ har nyligen två Military Weekend (MW) gått av stapeln. På en vanlig MW är åldersgränsen 18 år men kursen i Härnösand var riktad mot ungdomar mellan 15-17 år, vilket var tur för Rasmus Hammarstedt som nu hade åldern inne. Det var en av hans lärare som tipsat honom om denna chans att testa det "gröna" livet. Han nappade direkt. Han ville inte missa chansen att se Försvarsmakten från "insidan" och på nära håll få se hur militärer jobbar.

– Det roligaste var att sätta sig i bandvagnen med uniform och hörselkåpor tillsammans med de andra. Man satt där i mörkret och hade ingen aning om var man var på väg. Sedan visade det sig att vi åkt rätt igenom en skog, säger Rasmus Hammarstedt.

Att sova i samma rum som tio andra var också en ny upplevelse. Det snarkades på sina ställen, så det var bara att lägga kudden över huvudet för att dämpa ljudet. Men det gav ändå mersmak. Nu har han sökt sig vidare till ungdomsverksamheten i Sundsvall.

Marcel Zethelius från Härnösand, som också är 15 år, tycker att en stor sak var de nya kompisarna han fått. Han var liksom Rasmus imponerad av bandvagnsutrusten, men också den fysiska träningen, som också är det han sysslar mest med under sin fritid.

– Men också till exempel att få lära sig hur man bäddar en säng på rätt sätt så att det inte finns en enda rynka för att det ska se snyggt ut, säger Marcel Zethelius.

STORT INTRESSE

Kurschef Christoffer Selggren berättar att gruppen till Härnösandshelgen, i mitten av mars, bestod av nio ungdomar mellan femton och sjutton år. Det blev några hastiga avhopp precis innan start, som det brukar vara. Intresset är överlag stort och ungdomarna som kommer är väldigt engagerade och nyfikna, säger han.

Han kunde bekräfta att bandvagnsvurmen bland deltagarna var stor. Att få kliva in i den var en minnesvärd höjdare för de flesta. Men störst var nog uppmärksamheten hos kursdeltagarna då vapen förevisades. Dessa ville de gärna klämma och känna på, även om det inte var aktuellt att låta dem skjuta själva, utan bara se på när befälen sköt.

– Det mest utmanande för oss att lära ut till ungdomarna är nog ändå exercisen. Alltså "Höger/vänster om" och "Givakt". Det får vi liksom "proppa" i dem. Men de älskar att marschera. Det är så roligt att se dem då, skattar Christoffer Selggren.

Men en stor del av denna helg går åt till att jämföra ungdomarnas bild av Försvarsmakten med instruktörernas bild.

– Fredagskvällen, när kursdeltagarna anlänt, brukar starta med att de får sin skyddsklädsel med förstärkningsplagg. Sedan blir det inre tjänst. Jag brukar vara med hela kvällen för att kunna besvara frågor. Efter lördagsmorgonens revelj klockan sex står skjutning,

bandvagn, sjukvård och värdegrund på schemat, berättar Christoffer Selggren.

Senare kommer en informatör från Försvarsmakten och berättar om hur värnplikten ser ut och fungerar idag. Här får deltagarna också höra hur de ska gå tillväga om de vill sikta på något speciellt inom Försvarsmakten eller om de vill söka till Hemvärnet istället för att göra värnplikt.

Michele Tajani som till vardags är officer på Väster-norrlands regemente har under de tre senaste åren även varit involverad i Försvarsutbildarna och dess utbildningsverksamhet. Han var instruktör på kursen och slogs av hur eleverna under kursens gång växte och mognade som människor.

– Det finns många frågor kring uniformsyren idag som vi försöker ge dem en bild av, vilket också är en del av vårt mål med dessa helger, säger Michele Tajani.

POSITIVT SAMARBETE

En av deltagarna under Eksjöhelgens Military Weekend var marknadsekonomen Maria Palmqvist. Hon är 37 år och kommer ursprungligen från Colombia. Hon hade länge funderat över Hemvärnet och beslutade sig till slut för att pröva en Military Weekend. Hon slogs av hur otroligt annorlunda det militära livet ses här jämfört med hennes hemland. Framförallt rörande jämställdheten mellan könen.

– Men det jag också har med mig från helgen är teamarbetet. När vi skulle tälta i skogen fick vi lära oss att nu är vi ett team. Det tyckte jag var så fint, säger Maria Palmqvist.

Susanne Samuelsson, kurschef i Eksjö, berättade att hennes förberedelser inför kursen som gick under näst sista veckan i april började redan i september, i samarbete med Göta ingenjörregemente (Ing 2) och Södra Militärregionen (MR S).

När det var två månader kvar innan kursstart började hon marknadsföra helgen i de sociala medier där målgruppen brukar befinna sig. Men i år kändes det faktiskt som att det inte hade behövts.

– Den 24 februari "öppnades kranarna" och vi fick en väldigt massa intresseanmälningar under dagarna som följde. Det fullkomligt strömmade in ansökningar från personer som ville prova soldatlivet. Det är många som vill vara med och skydda Sverige i framtiden, antingen via Hemvärnet eller genom att i framtiden vilja göra värnplikt, säger Susanne Samuelsson.

Någon månad innan kursstart är det dags för den sista nödvändiga informationen eleverna kan komma att behöva inför helgen, vilket i kort begrip är information om respektive färdssätt, tider och biljetter.

Hon ser det som en av de viktigaste delarna av hennes arbete att kontinuerligt föra en nära dialog med rekryterings-samordnaren som alltid bjuds in att tala med kursdeltagarna. Det är ett mycket viktigt inslag för kursdeltagarna.

– Roligast? Det är det stora intresset. Att folk verkligen vill hjälpa till och vara

en del av detta. Att se dem växa i takt med nya uppgifter och se dem våga pröva det okända, sammanfattar Susanne Samuelsson.

TEXT: BEATA HANSSON

MILITARY WEEKEND

Military Weekend ger deltagare en möjlighet att praktiskt prova på det militära livet under en helg samtidigt som de får information om Försvarsmaktens och de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet. Bland annat går man igenom exercis, yrkesinformation, information om Försvarsmakten, frivilligorganisationerna samt att det ges en inblick i ämnet försvarsmedicin.

Military Weekend – ungdom har i stort sett samma innehåll men då den vänder sig till ungdomar mellan 15-17 år så utgår moment som rekrytering till Försvarsmakten.

Att få nya kompisar under Military Weekend var en extra bonus tyckte Marcel Zethelius och Ramsus Hammarstedt. Foto: Marcel Zethelius



UTBILDAS FÖR ATT SKYDDA OBJEKT MOT SPIONERI, SABOTAGE OCH TERRORISM

Hur agerar man om någon placerat ett misstänkt föremål inne på ett område som definieras som skyddsobjekt? Vilket lagrum ska man använda? Det var ett av scenarierna som 17 blivande skyddsvakter fick öva på under Förvarsutbildarnas civila skyddsvaktsutbildning i slutet på mars.

DET ÄR EN VARM OCH SOLIG VÅRDAG på Förvarsutbildarnas kursgård i Tylebäck när ett ljudligt tumult plötsligt stör idyllen. Två patrullerande skyddsvakter har just upptäckt två personer i full färd med att bryta sig in vid skyddsobjektet de är satta att bevaka. På marken står ett misstänkt objekt, kanske en bomb? När den ena inkräktaren får syn på patrullen tar han snabbt till flykten, tätt följd av den ena skyddsvakten som snart lyckas gripa honom, få ner honom på marken och sätta på handfängsel. Under tiden har den andra skyddsvakten tagit itu med den andra inkräktaren som står kvar vid skyddsobjektet med en kofot i handen.

Händelsen som utspelar sig är ett av de scenarier som deltagarna på Förvarsutbildarnas skyddsvaktsutbildning fått i uppdrag att lösa under den veckolånga utbildningen.

– Jag tycker att de hanterade uppgiften på ett bra sätt, både hur de snabbt delade upp sig, i kommunikationen med de misstänkta och att de hade koll på vilket lagrum de agerade utifrån, säger Henrik Lindén, kurschef för skyddsvaktsutbildningen och förbundsordförande för Militärpolisförbundet som är det förbund hos Förvarsutbildarna som ansvarar för utbildningen.

LÅNGTGÅENDE BEFOGENHETER

Skyddsvaktsutbildningen för civila skyddsvakter är en relativt ny utbildning hos Förvarsutbildarna, den första anordnades i höstas. Bakgrunden är en ökad efterfrågan på civila skyddsvakter i takt med att länsstyrelser och andra myndigheter nu ökar sin beredskap för olika kriser i fredstid och i förlängningen också vid höjd beredskap och krig.

– Vi har lagt in en målbildsvisning efter teoridelen, där vi instruktörer agerar skyddsvakter och figuranter. På det viset blir det enklare för deltagarna att förstå hur de själva kan agera under de praktiska momenten, säger Henrik Lindén. Foto: Henrik Lindén





Under skyddsvaktsutbildningen får deltagarna arbeta med olika scenarier – bland annat att någon placerat ett misstänkt föremål vid ett skyddsobjekt. Foto: Sara Bergqvist / Skyddslagen ger långtgående befogenheter att ingripa. Foto: Sara Bergqvist

– Civila skyddsvakter är en viktig förstärkningsresurs med ganska långtgående befogenheter, baserade på det lagutrymme som finns i Skyddslagen. Uppgiften är att bevaka och skydda olika typer av skyddsobjekt som viktiga byggnader, anläggningar och infrastruktur mot till exempel sabotage, terroristbrott och spioneri, säger Henrik Lindén.

HÖGA KRAV PÅ DELTAGARNA

För att få gå skyddsvaktsutbildningen ska man antingen vara förordnad ordningsvakt eller utbildad och godkänd som väktare. Utöver det krävs personlig lämplighet för uppgiften, god hälsa och fysik, goda kunskaper i svenska och att man inte redan är krigsplacerad någon annanstans. Till skillnad från militär skyddsvaktsutbildning, där kriterierna sätts helt av Försvarsmakten, bygger den civila skyddsvaktsutbildningen på Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om skyddsvakter.

– Kraven är höga både på deltagarna och på utbildningen i sig. Alla våra instruktörer är poliser, militärpoliser och pedagoger med stor erfarenhet på området som skräddarsytt och kvalitetssäkrat utbildningen för att möta myndigheternas behov. Utbildningsmomenten anpassas dessutom individuellt, så att deltagarna får utmana sig själva och träna extra mycket på det som de har svårast för. Man blir inte godkänd med automatik bara för att man gått kursen, utan måste klara både de praktiska bitarna och ett avslutande teoriprov, berättar Henrik Lindén.

BRA MED ROLLSPEL

Väktaren Mina som var med på den första utbildningen i höstas klarade de teoretiska bitarna galant, men föll på att hon inte var tillräckligt bestämd i de praktiska momenten. Nu är hon fast besluten att klara hela utbildningen och hittills har det gått bra.

– Den här gången var jag mycket bättre förberedd och visste att jag måste ta mer plats i min myndighetsutövning. Jag märker också att jag hade en stor fördel av att jag redan kunde de teoretiska delarna, berättar hon.

Både hon och en av de andra kursdeltagarna, ordningsvakten Erland, tycker annars att en av de största utmaningarna har varit att tänka om från de lagar som styr när man jobbar som väktare respektive ordningsvakt. När en väktare ingriper är det oftast utifrån lagen

om envarsgripande, som alla medborgare har rätt att använda sig av. Lagen innebär att man har rätt att gripa någon under ett pågående brott med fängelse i straffskalan. Ordningsvakter lyder under Polismyndigheten och har även begränsade polisiära befogenheter. För skyddsvakter, som har Skyddslagen att falla tillbaka på, är befogenheterna emellertid betydligt större.

– Därför gäller det att ha koll på vilken situation det handlar om och om man kan använda Skyddslagen eller inte. De här levande rollspelen där vi först får teorin och sedan får öva på det vi lärt oss i praktiken gör att allt faller på plats, säger Mina.

– Instruktörerna är otroligt duktiga. Jag känner att det var helt rätt att gå den här utbildningen och känner mig redo för uppdraget som skyddsvakt. Eftersom jag inte gjorde lumpen vill jag kunna göra nytta på något annat sätt istället om det skulle behövas, tillägger Erland.

Både han och Mina planerar också att kunna jobba extra som skyddsvakt i andra sammanhang.

– En möjlighet skulle till exempel kunna vara att söka uppdrag som skyddsvakt hos SVT eller vid närmaste flygplats, säger Erland.

ALLA KAN BIDRA MED NÅGOT

Förutom kurschefen Henrik Lindén består skyddsvaktsutbildningens kursledning av tre instruktörer, där en är universitetslärare, en kurschef vid Försvarsmaktens militärpolisenhet och en lärare på Polishögskolan. Läraren Carl Fredrik Torkildsen som även fungerar som instruktör vid kurser i krisberedskap är nyast i gänget.

– Från början var min plan att bli yrkesofficer, men jag har en allergi som satte stopp för det. Nu känns det bra att kunna göra nytta på det här sättet i stället, inte minst med tanke på det ansträngda omvärldsläget. Om det är något jag skulle vilja förmedla så är det att alla resurser behövs inom totalförsvaret och att alla kan göra nytta på något sätt. Så till alla som läser det här, fundera på vad du är bra på och vad du skulle kunna hjälpa till med, säger Carl Fredrik Torkildsen.

Alla deltagarna på utbildningen blev godkända. Av sekretesskäl skriver vi inte ut efternamnen på kursdeltagarna.

TEXT: SARA BERGQVIST

LIVSMEDELSVERKET

– EN MYNDIGHET MED BEVAKNINGSANSVAR

Livsmedelsverket är en myndighet med bevakningsansvar kopplat till samhällsstörningar. I uppdraget ingår att anskaffa de förnödenheter och den utrustning som behövs för att lösa sina uppgifter vid höjd beredskap.

FÖR ATT FÅ VETA MER om hur Livsmedelsverket arbetar med kris- och krigsberedskap har Försvarsutbildaren pratat med Mats Johansson, chef för verkets avdelning för Krisberedskap och civilt försvar.

– Ökat fokus på totalförsvaret har i alla avseenden spetsat till kraven. Tidigare har vi jobbat med livsmedelsförsörjning inom ramen för krisberedskap, där förutsättningen är att det finns tillräckligt med mat i Sverige, men att korta och lokala kriser kan försvåra att få fram mat till vissa ställen, säger Mats Johansson och fortsätter.

– Inom totalförsvaret blir förutsättningarna annorlunda. Här är utgångsläget att flera problem uppträder samtidigt, exempelvis störningar i elförsörjningen, transporter och finansiella tjänster. Dessutom över en större yta och mer långvarigt. Samtidigt får man räkna med att den globala livsmedelstillgången är dålig, och i värsta fall att det pågår krig på svensk mark.

LIVSMEDELSBEREDSKAPEN VIKTIG

Livsmedelsverket fick sitt beredskapsuppdrag 2015, och de ekonomiska medlen för detta började tillföras 2018. 2021 fick verket i sitt regleringsbrev ett antal mer specifika uppdrag, som i huvudsak löses tillsammans med Jordbruksverket och Statens Veterinärmedicinska Anstalt, vilka har identiska eller likartade uppdrag.



Dessa uppdrag syftar huvudsakligen till att upprätta en livsmedelsberedskap. Detta innebär i nuläget främst informationsinhämtning och analys:

- Kartläggning av strategiska varor: Vad är gränssättande, vilka varor kan vi inte producera inom landet?
- Identifiering av vilka verksamheter inom livsmedelskedjan som är totalförsvarsviktiga. Vilken förmåga har dessa aktörer att agera under höjd beredskap?
- Identifiering av beroenden och sårbarheter.
- Tillsammans med företag och branschföreträdare göra en konsekvensanalys av vad som händer under en längre krisperiod: Vad kan de göra, hur långt kan de komma på egen hand, och i vilka stycken kan livsmedelsverket stödja deras verksamhet?

Sammanfattningsvis är de flesta nuvarande uppdrag av utrednings- och planeringskaraktär, ännu har man inte börjat bygga upp en faktisk förmåga i någon större omfattning.

KOMPLEXA UTMANINGAR

Främst nämner Mats utmaningen med att Livsmedelsverket arbetar i en komplex försörjningskedja med många beroenden som man inte själv styr över, så som el, drivmedel och transporter.

På andra områden försvåras beredskapsplaneringen i viss mån av att många verksamheter som tidigare var under direkt statlig kontroll numera har privatiserats och drivs på kommersiella grunder.

Vad gäller livsmedel så har systemet dock alltid innehållit en hög andel kommersiella aktörer, exempelvis lantbrukare, transportörer och butiker. Alltså inte någon större skillnad för livsmedelssektorn jämfört med förra gången vi hade ett totalförsvär.

VAD MED BEREDSKAPSLAGER?

Beredskapslagring av livsmedel är naturligtvis ett givet spår att arbeta på, men innan det har gått så långt är det viktigare att underlätta för marknadens aktörer.

Idag bygger allting på att efterfrågan styr flödet av varor i försörjningssystemet. Det finns inga större lager av livsmedel. Man skulle kunna säga att lastbilarna på väg till butikerna utgör de huvudsakliga livsmedelslagren just nu. Därför är det absolut viktigaste att säkerställa att detta flöde kan upprätthållas även i kris och krig.

Någon form av beredskapslagring kommer att bli aktuell. Vissa insatsvaror som vi inte har någon produk-

Mats Johansson, chef för Livsmedelsverkets avdelning för Krisberedskap och civilt försvar. Foto: Livsmedelsverket



Försörjningssäkerheten avseende livsmedel är en avgörande faktor då det gäller samhällets motståndsförmåga. Foto: Aleksandar Malivuk / Shutterstock

tion av i Sverige kan behöva lagras, men vi kommer inte att bygga upp stora livsmedelslager.

Vad som ska lagras, var, i vems regi och i vilken omfattning är idag ännu öppna frågor. Hur långt kan vi komma med frivilliga överenskommelser och branschriktlinjer? Krävs statliga lager? Vilka andra lösningar finns?

Ransonerings och prisreglering är andra alternativ som finns med i ekvationen, men om man tar till dem riskeras att marknaden havererar, vilket vore förödande. Det centrala är att säkerställa att flödena kan upprätthållas.

BEHOV AV FRIVILLIGRESURSER

Man har idag inga frivilligresurser allokerade till Livsmedelsverket för att stärka upp verksamheten i kris och krig. Man har dock identifierat ett behov av sådant stöd, vilket sannolikt kommer att implementeras inom de närmaste åren i form av exempelvis stabsstöd.

När det gäller dricksvattenförsörjning har man dock ett samarbete med Civilförsvarsförbundet. Livsmedelsverket utbildar kommunernas Frivilliga Resursgrupper eftersom dessa ingår som en länk i nödvattenförsörjningen.

AKUT FOKUS

För närvarande ligger mycket fokus på att samla in information för att analysera hur kriget i Ukraina kan påverka svensk livsmedelsförsörjning.

Vissa effekter påverkar livsmedelstillgången direkt, eftersom de inblandade parterna är stora matexportörer. 40% av världens vete kommer från Ryssland och Ukraina.

Sverige är dock inte någon större importör av livsmedel från dessa områden.

Även indirekta effekter måste tas med i bedömningen. Hur påverkas exempelvis den globala handeln av de sanktioner som införts?

Mats avslutar med en bedömning av läget:

– Globalt sett kommer detta sannolikt att innebära katastrof för vissa länder. I Sverige kommer vi att få högre matpriser och kanske brist på vissa livsmedel, men vi riskerar inte att behöva svälta.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

LIVSMEDELSVERKET

Livsmedelsverket är Sveriges expert- och centrala kontrollmyndighet på livsmedelsområdet, med cirka 630 anställda varav drygt 330 på huvudkontoret i Uppsala och resterande i livsmedelskontrollen på slakterier och gränskontroller runt om i landet.

Man arbetar på regeringens och riksdagens uppdrag och i konsumenternas intresse för säker mat och bra dricksvatten, att informationen om maten är pålitlig så ingen blir lurad och för att främja hållbara matvanor.



De ryska förlusterna har varit stora. Foto: kibri_ho / Shutterstock

EN POTEKINKULISS?

DE RYSKA VÄPNADE STYRKORNA OCH INVASIONEN AV UKRAINA

Det bidde en tumme. Så skulle reformeringen av de ryska väpnade styrkorna sedan 2008 kunna sammanfattas. I vart fall sett till vad som presterats i samband med invasionen av Ukraina.

TILL FÖLJD AV KRIGET MED GEORGIEN inleddes 2008 en genomgripande reform av de ryska väpnade styrkorna. Denna har officiellt beskrivits som en framgångssaga med fokus på vad som skett sedan 2012 då Sergej Sjojgu tillträdde som försvarsminister. Över tid har redovisats ständigt ökande volymer av ny eller moderniserad materiel, en ökad intensitet i övningsverksamheten samt att planer och mål för denna överuppfyllts. Resultatet av detta borde rimligen ha visat sig i samband med invasionen av Ukraina, men så har ej varit fallet. Att striderna nu pågått i drygt

två månader visar på att det inte gått som tänkt och orsakerna till detta är bl a följande;

- Planeringen byggde på felaktiga premisser.
- Det ukrainska motståndet.
- Brister i ledning.
- Det har inte lyckats att etablera luftherravälde.
- Brister i ledarskap.
- Brister i samordning.
- Bristande underhållstjänst.
- Att värnpliktiga deltar i striderna.
- Anda och moral i de ryska förbanden.

Härutöver har även andra, och generella, faktorer haft en negativ påverkan;

- Korruption. Från högsta till lägsta nivå där bl a medel som skulle ha gått till materielanskaffning hamnat i privata fickor.
- Verksamhet som inte är förmågehöjande, t ex genomförande av Segerparaden 9 maj, där förberedelserna inleddes redan i mars.
- Stölder av drivmedel, materiel m m.
- Ett kvarvarande sovjetiskt förhållningssätt och människosyn.

VAD SOM BRAST

Förmågan hos de ukrainska väpnade styrkorna underkattades eller så har den ryske presidenten delgetts underrättelser tillrättalagda utifrån hans världsbild. Att de ukrainska styrkorna kunde göra motstånd och på det sätt detta gjorts var en överraskning.

Att angreppet byggde på felaktiga premisser indikeras också av att man inledningsvis anföll på fyra täter: Från Belarus mot Kiev, från Belgorod mot Kharkov, från Luhansk och Donetsk oblast i västlig riktning samt från Krim i nordlig riktning. En kraftsplittring sannolikt utgående från antagandet att de ryska styrkorna skulle hälsas som befriare och Ukraina falla som en mogen frukt.

Krypterat samband har inte nyttjats vilket gjort att insynen i de ryska förbanden varit god. Detta har möjligen bidragit till att åtta, möjligen 11, ryska generaler stupat då den ukrainska sidan synes ha anammat vad som stod i Soldaten i Fält, "Skjut chefen först". Sällan i krigshistorien har så många generaler stupat under så kort tid vilket pekar på brister i ledning och ledarskap. Ett antal generaler har också fått silkessnöret då de inte löst ställda uppgifter och bidragit till det ryska misslyckandet.

Tidigt uppgavs från rysk sida att man etablerat luftherravälde vilket visat sig vara en chimär då ryska luftfarkoster kontinuerligt skjuts ned. Sedan 24 februari och intill 1 maj har enligt ukrainska uppgifter 192 flygplan och 155 helikoptrar skjutits ned.

Att underhållstjänsten inte fungerat har bl a framgått av bilder på ryska stridsfordon som blivit stående p g a brist på drivmedel och den långa fordonskolonn i anslutning till Kiev som rönt stor uppmärksamhet. De ukrainska förband som verkat på djupet och utsatt underhållstransporterna för eldöverfall har också varit en bidragande faktor.

8 mars, den internationella kvinnodagen, sade den ryske presidenten att inga värnpliktiga deltog i "den särskilda militära operationen" som den ryska invasionen benämns. Dagen därpå uppenbarades att så var fallet, men enligt officiella uppgifter bara ett mindre antal som redan sänts tillbaka till Ryssland. Om värnpliktiga fortsatt deltar i striderna har ej kunnat fastställas, men är inte osannolikt och ombord på kryssaren Moskva som sjönk 14 april ingick värnpliktiga i besättningen.

VAD SKER NU?

25 mars uppgavs att operationens första etapp var genomförd och uppgiften nu var att befria Donbass. Vid förhandlingarna mellan Ukraina och Ryssland i

Istanbul 29 mars sades från rysk sida att man skulle "minska den militära aktiviteten i Kiev- och Chernigov-riktningen". Vad detta betydde var inledningsvis oklart, men efterhand började ryska förband dras tillbaka för återhämtning och reorganisation. D v s i själva verket ett erkännande av att man inte nått de operativa målen i Kiev-riktningen och operationens nästa fas, "befriandet" av Donbass, inleddes 18 april. Striderna sedan dess har inte resulterat i några betydande ryska framgångar och det ryska anfallstempot har varit modest även om striderna periodvis varit hårda. Samtidigt pågår en intensiv bekämpning av ukrainska staber och förband respektive infrastruktur med flyg, robotar och artilleri.

Det modesta ryska anfallstempot kan förklaras med det ukrainska motståndet, att man inte förmår mer med disponibla förband, i flera fall reorganiserade och därför inte har samma förmåga som tidigare, eller att man tagit lärdom av operationens inledning och nu går mer metodiskt tillväga. Att man tagit lärdom är också något en del källor pekar på. De fortsatta striderna är för båda parter också en kamp mot klockan. För den ryska sidan att nå de mål som satts upp för invasionen i rimlig tid och innan Putins tålmod tar slut. Den ukrainska sidan måste kunna föra striden intill dess de kvalificerade vapen som levereras från väst gör skillnad på stridsfältet och kanske t o m till en ukrainsk seger vilka vissa hoppas på.

Hur och när striderna i Ukraina slutar kan idag inte bedömas. Troligen hamnar delar av östra Ukraina under rysk kontroll och förutom Luhansk respektive Donetsk folkrepublik torde ytterligare folkrepubliker se dagens ljus där en rysk annektering i likhet med Krim inte kan uteslutas. Ett resultat av rysk aggression där de väpnade styrkorna inte agerat som kunnat förväntas efter 14 år av reformering och utveckling. När striderna i Ukraina är slut kommer Ryssland att behöva ägna både tid och kraft åt att återställa den militära potential som förslösats i ett stolleprov för att citera Emil i Lönneberga far.

TEXT: JÖRGEN ELFVING



Kriget i Ukraina har för första gången sedan andra världskriget resulterat i miljontals människor på flykt i Europa. Foto: Janossy Gergely / Shutterstock



FALLSKÄRMSJÄGARNA

FÖRBUNDET MED UDDA UPPKOMST OCH SYFTE

Fallskärmssporten har en given koppling till militära färdigheter men är också en civil sport. Foto: Grisha Bruev / Shutterstock

Detta förbund startades för ett specifikt uppdrag, och snarare än att förvalta en löpande verksamhet har man sökt efter nya konkreta behov att fylla.

FÖRBUNDET FALLSKÄRMSJÄGARNA grundades 2006 drivet av beslutet att avveckla värnplikten. Syftet med förbundet var att på frivillig basis "varmhålla" de tre senaste GU-kullarna för att så många fallskärmsjägare som möjligt skulle finnas tillgängliga när Försvarsmakten fått i gång sin verksamhet med tidvis anställda soldater.

Detta genomfördes i tät kontakt med fallskärmsjägarkompaniet, man försåg exempelvis kompaniet med förstärkningspersonal när de hade vakanser i det kontinuerligt anställda förbandets patruller.

SJUKVÅRDSRESURS

Förbundet övertog också det läkarnätverk som funnits i fallskärmsjägerorganisationen. Diskussioner fördes om hur denna resurs, sjukvårdsgrupper med hög terrängframkomlighet samt luftlandsättningskapacitet, kunde bidra till krisberedskap och totalförsvaret.

Men, då låg inte dessa frågor i tiden. Det fanns ingen intressent för sådana resonemang. Initiativet föll platt. Nu är tongångarna annorlunda, men utan efterfrågan har dessa resurser inte kunnat vidmakthållas.

UPPSÄTTANDE AV EN HEMVÄRNSPLUTON

Efterhand som det krävdes en mer formell struktur för att bibehålla medlemmarnas förmåga förde man en dialog med Hemvärnet, varvid man organiserade en insatspluton inom Värmlandsgruppen som låg under chefen för K3, samma organisationsenhet som fallskärmsjägarkompaniet tillhör.

Under denna period kombinerade medlemmarna alltså sitt engagemang i förbundet med regelbundna övningar som hemvärnspluton.

UPPDRAGET TAR SLUT

När den tidvisa anställningsformen togs i drift blev den pluton förbundet underhållit det första tidvis anställda förbandet i fallskärmsjägerorganisationen.

Därmed kan man säga att förbundets ursprungliga uppdrag var slutfört, vilket ju på sätt och vis varit ödesbestämt redan från början.

Nytt syfte, nya planer. Man började sätta upp en instruktörspool för att stödja såväl fallskärmsjägarna som Hemvärnets spaningsutbildning. En patrullkurs på Hemvärnets stridsskola (HvSS) var under övervägande med instruktörspoolen som bas, men detta blev aldrig verklighet.

NUVARANDE INRIKTNING

Verksamhetens karaktär gör att förbundet har en ganska liten medlemsbas. Man är inte medlem för att delta i aktiviteter, utan för att genomföra aktiviteter.

Förbundet ser ingen relevans i att exempelvis bedriva egen ungdomsverksamhet, men har medverkat i att skapa en ungdomsklass i Para Endurance Race, en uthållighetstävling inspirerad av fallskärmsjägarnas Örnmarsch, där anställda fallskärmsjägare träder in som patrullchefer åt ungdomarna. Man erbjuder förberedande utbildning och övning för de ungdomar som ska delta i tävlingen och handledning för de ungdomsledare som är engagerade. Detta ger en morot och en tydlig målbild för ungdomar som vill det lilla extra, och fungerar även som rekryteringsaktivitet.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

FÖRBUNDET FALLSKÄRMSJÄGARNA

Antal medlemmar: 50

Medlemskap: den som har erövrat utbildningstecknet Örnen kan bli medlem i förbundet.

FÖRSVARsutBILDARNA JÄMTLAND

STOR VERKSAMHET KAN BLI STÖRRE

Med kursgården Camp Ånn inom sitt geografiska område är Jämtlandsförbundet en mycket aktiv kursanordnare, men det hindrar inte att man smider ytterligare stora planer för framtiden.

FÖRBUNDET DRIVER UNGEÄR 15 UTBILDNINGAR per år, vilket man menar är mycket jämfört med många andra förbund. De flesta kurserna är regionaliserade men vissa drivs av specialförbunden, exempelvis försvarsmedicin, men med stöd av Försvarsutbildarna Jämtland.

Denna kursvolym är såklart positiv, men den innebär också en hård belastning på förbundets funktionärer likväl som att tillgången på utrustning kan bli en begränsning. Instruktorer hämtas från hela landet men huvuddelen kommer från Jämtlandsförbundet.

AKTIVT FÖRBUND

Förbundet har cirka 360 medlemmar. Ungdomsverksamheten genomförs tillsammans med hemvärnsungdom eftersom det ger en bättre kontinuitet och tillgång till instruktörer. Man har ett 40-tal ungdomsmedlemmar, huvuddelen inom 10 mils radie från Östersund.



Övningar kräver också vila. Foto: Johnny Olofsson

Förbundet upplever inga problem med att rekrytera avtalspersonal, särskilt inte nu när söktrycket har ökat till följd av omvärldsläget. Man har haft samverkansmöten med Hemvärnet för att planera hur den ökade volymen ska hanteras så att inte väntetiderna blir för långa.

En av medlemsaktiviteterna är försvarsupplysning. Vid senaste tillfället var till och med försvarsministern på plats. Frågan hur man lyckats få dit honom vill man inte riktigt svara på, men det handlar tydligen om goda kontakter.

Andra medlemsaktiviteter är För din säkerhet! och Tillsammans försvarar vi Sverige, men även mer riktade utbildningsinsatser erbjuds, exempelvis inom sjukvård, orientering, vapentjänst och förarbevis på minibuss.

SKYTTE I FOKUS

Utöver att driva och utveckla Camp Ånn har man också inlett ett framtidsprojekt tillsammans med några lokala skytteföreningar.

Samarbetet med klubben för dynamiskt skytte har lett till att alla klubbmedlemmar även blir medlemmar i Försvarsutbildarna Jämtland. Detta kan väl sägas vara lite av ett återtagande av den gamla skytterörelsen som varit en hörnsten i frivilligrörelsen sedan start.

I och med detta räknar man också med att kunna erbjuda såväl Försvarsmakten som polisen ett ökat antal tillfällen till skjutövningar.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

FÖRSVARsutBILDARNA JÄMTLAND

Antal medlemmar: 360, varav 40 ungdomar

Antal föreningar: 1

Utbildningsuppdrag: förbundet genomför bland annat grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F), vinterutbildning för vuxna och ungdomar, överlevnad barmark och totalförsvarsinformation fördjupning.

HÄR BESTÄMS RIKTNINGEN FÖR FRAMTIDEN

”Nu måste vi som nation samla oss och då blir frivilligorganisationerna oerhört viktiga.” Orden kommer från Försvarsutbildarnas nyvalde förbundsordförande Mats Ström. Delegaternas uppgift vid riksstämman på Fårö är att diskutera och slå fast hur den utmaningen ska mötas.



En av ledamöternas viktigaste uppgifter på riksstämman är att diskutera riktningen framåt i mindre utskott. Här diskuteras bland annat hur nya medlemmar ska lockas, vilka utbildningar som bör anordnas i framtiden och hur kursgårdarna kan utnyttjas. Foto: Anna Widerberg

PÅ FÄRDEN MOT FÅRÖ ser vi militära fordon med jämna mellanrum och bakom träden skymtar en militärgrön helikopter. Vi åker förbi Tingstäde fästning som stod klar lagom till första världskriget och som idag inrymmer Gotlands Försvarsmuseum. Gotland har alltid haft ett viktigt strategiskt läge i Östersjön och det är därför inte konstigt att den militära upprustning som just nu sker i vårt land är särskilt synlig just här.

Även själva stämman präglas av läget i omvärlden. Förbundsordförande Lars Frisk trycker i sitt inledningsanförande på att den snabba upprustningen av Sveriges totalförsvar kommer att kräva att stora resurser gällande både materiel och personal ska på plats snabbt och där kan frivilligorganisationerna bidra.

– Försvarsutbildarna är en unik organisation eftersom vi har kompetens inom hela försvarsområdet, säger Lars Frisk.

Martin Gouthering från Länsstyrelsen Gotland och Pontus Martelleur från Gotlands regemente P18 ställer i sitt anförande den retoriska frågan: Vad är vårt att försvara? I fyra år har deras respektive organisationer arbetat tillsammans för att förbereda Gotland för framtiden. Ett av deras huvudbudskap är att om man i sin planering tar höjd för det värsta, det vill säga krig, så klarar man även andra samhällsliga kriser, och det är den vägen man måste gå.

ÄNTLIGEN EN FYSISK STÄMMA

Årets Riksstämma är den första fysiska stämman sedan 2019. Förra året hölls en digital dubbelstämma för både 2020 och 2021, och det går inte att ta fel på glädjen hos de 69 röstberättigade ledamöterna och övriga gäster över att återigen kunna samlas till en ”riktig” stämma.

Stämmoförhandlingar i all ära, men kanske är ändå lördagskvällens middag den stora höjdpunkten, inledd med högtidlig utdelning av medaljer för trogen tjänst och avgörande insatser samt avtackning av en omtyckt generalsekreterare. Bengt Sandström är märkbart röd över uppmärksamheten men påminner om att han inte lämnar organisationen utan bara byter uppdrag. Under middagen, i mitt hörn av salen, avhandlas så skilda ämnen som hur skägg påverkar CBRN-personalens skyddsutrustning och vad fältartister kan göra mer än att spela rock’n’roll från ett lastbilsflak i en krigszon.

– Vi har ju skådisar, illusionister, stå upp-komiker, och vi är tränade för alla typer av situationer. Möjligheterna är oändliga, säger Daniel Sorange i Fältartisternas styrelse.

NYA KRAFTER

Jag hinner även byta några ord med Anders Fryksell som har många års erfarenhet både från överstyrelsen och valberedningen. Jag undrar om det är svårt att hitta medlemmar som vill arbeta i överstyrelsen.

– Inte alls, det finns många att välja på och på det viset kan man hitta de allra bästa, säger han.

– Och nu har vi ju rekryterat en ny förbundsordförande.

Mats Ström är kommunikationsdirektör hos Försvarsmakten och har en lång militär karriär bakom sig, både nationellt och internationellt. På stämmans andra dag väljs han till ny förbundsordförande efter Lars Frisk och han avslutar sin presentation med orden: ”Jag är hedrad och står till ert förfogande.”

TEXT: ANNA WIDERBERG

KRÖNIKAN



Kristina Syk. Foto: Hamin Ershad Sarabi

DEN KOMPLEXA FRÅGAN OM INDIVIDENS BEREDSKAP

FRÅGAN OM INDIVIDENS BEREDSKAP är ganska lik den om samhällsberedskapen. Slutsatsen är att det, precis som på samhällsnivå, är en förändring i förhållningssätt som krävs för att få till det.

Individens beredskap summeras ofta som en åtgärdslista. "Skaffa krislåda." Människor ombeds köpa vattendunkar, vevradio och konserver. Medan lager, statliga eller på individnivå, är nödvändiga, så är de inte tillräckliga för en god beredskap.

Beredskap är nämligen en färskvara. Vattnet måste bytas, du ska hitta P4 på radion när det gäller, och barnen måste övas i att klättra ner för brandstegen. Den mentala beredskapen i sig kräver återkommande reflektion. Individuell beredskap är därför inte en åtgärdslista eller engångsåtgärd.

Sen har vi den stora elefanten i rummet: den grundläggande motståndskraften. Individer behöver en stabil grund för att möta en kris. Här kommer vi utanför den vanliga "krislådediskursen", men alla har inte samma förutsättningar för god beredskap. Klyftor av olika slag ökar stadigt i Sverige. Boende i flerfamiljshus uppfattar till exempel sig ha sämre möjlighet att klara en kris än de i villa. Kanske finns inte ekonomiska möjligheter, kanske finns inte utrymmet. Känner man sig delaktig eller berörd av frågorna överhuvudtaget, det är frågan?

Precis som för samhällets beredskap så krävs för individens beredskap att *åtgärder vidtas*, att *vidmakthållande sker över tid*, och att det dessutom finns en *grundläggande förmåga och motståndskraft* som skapar förutsättningar för individer att ta sitt beredskapsansvar. Inom alla delar finns trösklar av olika karaktär. Frågan om individens beredskap är därför komplex.

Jag vill hävda att vetenskap om komplexiteten i sig skapar ytterligare en tröskel för individer att bli den ansvarstagande individer som efterfrågas. Människor förstår att förmågan att klara en kris eller att möta ett krig går bortom krislådan. Att det är ett förhållningssätt, kanske t o m en samhällsstruktur, som i grunden behöver ändras för att de ska klara sig själva om kriget kommer. Att ändra strukturer och förhållningssätt är mycket svårare än att köpa en vattendunk. Vattendunken köps men inte mycket mer än så.

Låt oss bjuda in invånarna i den komplexitet som det robusta och resilienta samhället kräver, och få samtalet att gå bortom krislådan. Jag tror inte att det skapar en ny tröskel för människor att ta ansvar. Tvärtom tror jag att det med tiden ökar chansen att personer som när de springer på sin fastighetsvärd säger "*Var ska vi boende ställa våra krislådor och vattendunkar? Vi har ont om plats inne i lägenheterna.*" Jag tror också att det minskar risken att fastighetsvärdens svar blir ett frågande ryck på axlarna.

Samhällsreformen som det nyplanterade fröet till totalförsvar kräver för att gro till något fruktbärande är av mycket stor dignitet. En del är en befolkning som inte enbart har krislådor hemma (och har förutsättningar för det), utan som också bjuds in till och förväntas ha delaktighet i samtalet om det robusta och resilienta samhället i stort. Här möts samhällets stora ödesfråga med individens dito: behovet av grundläggande motståndskraft att utgå från. En lämplig fråga för politikerna, ett valår som detta.

TEXT: KRISTINA SYK, styrelseledamot
i Allmänna försvarsföreningen



Konkrete beredskapsåtgärder behövs, bl a inom sjukvårdssektorn. Foto: Jonas Helmersson / Försvarsmakten

Stärkt motståndskraft i kris och krig

REGERINGEN TILLKÄNNAGAV UNDER MAJ MÅNAD flertalet satsningar på det civila försvaret och krisberedskapen. Satsningar som är både efterfrågade och efterlängtrade. Inte minst i skuggan av Rysslands pågående invasionskrig i Ukraina.

"Om man knäcker civilbefolkningen kan man också knäcka försvarsviljan". Citatet tillhör justitie- och inrikesminister Morgan Johansson och är hämtat från presskonferensen där regeringens *struktureform* för det civila försvaret och krisberedskapen lanserades. Citatet ska enligt ministern illustrera värdet av att ha ett starkt civilt försvar med individen i centrum.

Fokus för det som presenterades handlar om hur Sverige på bästa sätt organiserar statens uppdrag inom ramen för civilt försvar och bygger på slutsatsen från ett flertal aktuella utredningar om vikten av att ansvarsförhållandena mellan lokal, regional och nationell nivå förtydligas. Den slutsatsen är bland många viktiga frågor den röda tråden i de satsningar på området som nu har tillkännagivits.

Grunden för arbetet framöver är en stabil finansiering. Här har regeringen (bland annat med stöd från andra partier) ökat medlen på kort sikt såväl som etablerat en process för finansiering på längre sikt.

Bland de förändringar som nu genomförs kan nämnas inrättandet av 60 beredskapsmyndigheter, 10 beredskapssektorer med 10 sektorsansvariga myndigheter samt sex civilområden med tillhörande ansvariga länsstyrelser. Därutöver tillkommer viktiga åtgärder som redan har implementerats t ex inrättandet av Myndigheten för psykologiskt försvar.

I varje civilområde ska mellan två och sju länsstyrelser ingå. För varje område utses en ansvarig

länsstyrelse där landshövdingen kommer att benämnas civilområdeschef.

Det är länsstyrelserna i Norrbotten, Örebro, Stockholm, Östergötland, Västra Götaland och Skåne län som blir civilområdesansvariga. De får uppgifter som syftar till att det civila försvaret inom civilområdet får en enhetlig inriktning. I samarbete med Försvarsmakten ska de också arbeta för att totalförsvaret inom civilområdet får en enhetlig inriktning.

Den nya myndighetsstrukturen träder i kraft den 1 oktober 2022.

En ytterligare nyhet är inrättandet av ett tvärsektorielt näringslivsråd för totalförsvaret och krisberedskap. Målbilden med näringslivsrådet är att stärka svensk försörjningsberedskap genom att staten och näringslivet delar samma bild och analys av Sveriges behov på området. I rådet ska ett antal ministrar samt generaldirektören för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Överbefälhavaren och branschrepresentanter ingå.

Benämning	Omfattning	Beteckning	Civilområdesansvarig länsstyrelse
Norra civilområdet	Västernorrlands, Jämtlands, Västerbotten och Norrbottens län	Civo N	Länsstyrelsen i Norrbottens län
Mellersta civilområdet	Uppsala, Södermanlands, Västmanlands, Värmlands, Örebro, Dalarnas och Gävleborgs län	Civo M	Länsstyrelsen i Örebro län
Östra civilområdet	Stockholms och Gotlands län	Civo Ö	Länsstyrelsen i Stockholms län
Sydöstra civilområdet	Jönköpings, Kalmar och Östergötlands län	Civo SÖ	Länsstyrelsen i Östergötlands län
Västra civilområdet	Hallands och Västra Götalands län	Civo V	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Södra civilområdet	Kronoberg, Blekinge och Skåne län	Civo S	Länsstyrelsen i Skåne län

Insatspersonal åker till Ukraina

MYNDIGHETEN FÖR SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP (MSB) uppger via en artikel på hemsidan att under mars månad lämnade insatspersonal från MSB Sverige med destination Ukraina. Några dagar tidigare hade lastbilar med 20 tält, 200 sängar, elverk, stolar och bord lämnat MSB:s förråd. På plats byggde personalen upp tälten som blev en del i att stödja UNHCR:s transitcenter för internflyktingar i Ukraina.

Det är vanligt att insatspersonal från MSB befinner sig på olika uppdrag i krigs- eller katastrofdrabbade områden. Oftast handlar det om att bygga boende till hjälporganisationers personal så att de i sin tur kan stötta lokalbefolkningen på plats en längre tid. Många gånger sker det långväga från Sverige, i världens alla hörn. Dena gång var uppdraget lite annorlunda. Insatspersonalen kunde resa i bil och de lämnade aldrig kontinenten.



Insatser på Filippinerna i samband med en Tyfon. Foto: Creative commons licenser / MSB:s bildbank

Uppdaterad vägledning

NU FINNS VÄGLEDNINGEN "Rätt person på rätt plats" till stöd för arbetet med krigsorganisation och krigsplacering hos offentliga aktörer publicerad. Den ersätter tidigare vägledningar som tidigare var uppdelad på myndigheter, kommuner respektive regioner.

Vägledningen har gjorts mer läsvänlig och uppdaterats för att anpassa hänvisningar till nya överenskommelser, ny säkerhetsskyddslag och antaganden för totalförsvarsplaneringen i dokumentet Handlingskraft.

- Vi vill betona att uppdateringen inte innebär ändringar i själva arbetsprocessen. Den som redan har ordnat en krigsplacering eller en krigsorganisation behöver inte ändra något i denna planering, säger projektledare Petra Ekroth på Enheten för försörjningsberedskap via en artikel på MSB:s hemsida.

Räddningstjänsternas insatsstatistik för 2021

VARJE ÅR PUBLICERAR MSB räddningstjänsternas insatsstatistik. Nu är statistiken för 2021 sammanställd och den visar att de kommunala räddningstjänsterna gjorde 96 000 utryckningar till inträffade eller befarade olyckor.

- De flesta utryckningarna gjordes till bränder, trafikolyckor och automatlarm, säger Mikael Malmqvist, som jobbar på avdelningen för räddningstjänst- och olycksförebyggande på MSB via ett uttalande på myndighetens hemsida.

Skillnaden i antal utryckningar till inträffade eller befarade olyckor från 2020 är endast 400 fler händelser, en ökning med en halv procent jämfört med året innan.



HMS Spårö (M12). Foto: Marcus Åhlén / Försvarsmakten

Miljöoperation i Mälaren

MARINEN GENOMFÖRDE UNDER APRIL månad en miljöoperation i Mälaren enligt Försvarsmaktens hemsida. Syftet med operationen var att lokalisera gammal dumpad ammunition från efterkrigstiden. Röjdykarfartyget HMS Spårö har med hjälp av dykare och en undervattensfarkost identifierat och avgränsat ett dumpningsområde utanför Hässelby i Stockholm.

Under andra världskriget hade Sverige stora förråd med mängder av ammunition av olika slag. Ammunition som lyckligtvis aldrig behövde användas men som med tiden blev gammal. På 1950- och 60-talet var den vedertagna metoden att sänka gammal ammunition i sjöar och vattendrag. Metoden ansågs som det mest säkra och dumpningsplatserna valdes noga utifrån djup och intilliggande infrastruktur för att minimera påverkan på allmänheten. I dag vet vi bättre och marinen arbetar aktivt med att lokalisera och kontrollera gamla dumpningsplatser.

Bevakning av skogsbränder från luften

UNDER APRIL MÅNAD startade säsongen för de skogsbrandbevakande flygplanen i många län. Skogsbrandbevakning med flyg görs för att så tidigt som möjligt upptäcka bränder i skog och mark innan bränderna hunnit växa sig stora.

Länsstyrelsen i Kalmar län har sedan 1 april de skogsbrandbevakande flygplanen redo och bevakar dagligen brandriskprognoserna för länet och behovet av bevakning från luften.

- Fördelen med de skogsbrandbevakande flygplanen är att de snabbt kan larma räddningstjänsten och ge en exakt position om de upptäcker en brand. Under 2021 upptäcktes 11 bränder i Kalmar län tack vare de skogsbrandbevakande flygplanen, säger Dan Sundström på krisberedskapsenheten vid Länsstyrelsen i Kalmar län. Detta uppger MSB via sin hemsida.

Sverige förbereder stöd till Ukraina med 20 000 sängplatser

EU HAR GETT SVERIGE, genom MSB, ett uppdrag med att förbereda för att omedelbart ta fram en resurs som ska kunna bistå med tillfälliga nödboenden för de människor som flyr kriget i Ukraina.

Projektet har en budget på 200 miljoner kronor och finansieras genom civilskyddssamarbetet i EU.

- Det handlar om 20 000 sängplatser byggda med prefabricerade boendeenheter, säger Robert Wallén, chef för MSB:s operativa avdelning.

- Det här är ett viktigt uppdrag där vi drar nytta av vår långa internationella erfarenhet av planering för transport och uppbyggnad av boendeplatser och annan infrastruktur i krislägen. säger Robert Wallén via en artikel på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) hemsida.

Ökad vaksamhet mot påverkan

RYSSLANDS INVASION AV UKRAINA har allvarligt försämrat det säkerhetspolitiska läget i Europa. Det är ett svårbedömt läge som påverkar Sveriges säkerhet.

Säkerhetspolisen har sedan flera år tillbaka konstaterat att det finns en förhöjd hotbild från främmande makt. Angreppen och aktiviteterna riktar sig mot Sveriges ekonomi, politiska beslutsfattande, grundläggande fri- och rättigheter och den territoriella suveräniteten.

När det gäller diskussionerna om ett eventuellt svenskt Natomedlemskap så är det en viktig fråga för Ryssland.

Säkerhetspolisen kan konstatera att Ryssland är berett att gå så långt att de använder militära maktmedel och krig för att tvinga andra länder i Europa att underkasta sig deras vilja. Det måste också Sverige förhålla sig till.

– Säkerhetspolisen har intensifierat arbetet för att minska handlingsutrymmet för främmande makt och stärka motståndskraften hos skyddsvärd verksamhet. Vi genomför kontinuerligt åtgärder för att skydda Sverige och har en omfattande samverkan med andra, även internationellt, säger Charlotte von Essen via Säkerhetspolisens hemsida.

Snabbare återuppbyggnad av civilt försvar

REGERINGENS FÖRSLAG TILL VÅRBUDGET innebär att området civilt försvar förstärks med 800 miljoner kronor i år. Förslaget innebär att åtgärder för att stärka civilt försvar tidigareläggs.

– Min bedömning är att regeringen och Försvarsberedningen skickar en kraftfull signal till hela systemet om att öka tempot i arbetet med att bygga upp ett modernt civilt försvar. Vi har kommit en bit på väg, men mycket återstår också att göra. Det allvarliga säkerhetspolitiska läget gör att vi behöver jobba snabbt och uthålligt med de förutsättningar vi har nu, säger MSB:s generaldirektör Charlotte Petri Gornitzka i ett pressmeddelande från myndigheten.

MSB har ansvar för flera av de övergripande områden som regeringen föreslår, exempelvis hemberedskap, cybersäkerhet och civilbefolkningens skydd. Regeringen har även tillmötesgått MSB:s förslag om förstärkning av Krisberedskapsanslag 2:4 för att bland annat stärka kommunernas arbete med civilt försvar.

– Det är angeläget att lyfta fram kommunernas viktiga roll i det fortsatta arbetet. Kommunerna får 400 miljoner kronor årligen för krisberedskap och civilt försvar. Regeringen föreslår ytterligare 80 miljoner kronor till kommuner och 20 miljoner kronor till regionerna, samtidigt som länsstyrelserna förstärks med 30 miljoner kronor för att stödja kommunernas arbete med civilt försvar.



Beredskapen börjar hos den enskilde individen. Foto: Creative Commons / MSB:s bildbank

Bedömning av terrorhotet för 2022

HÖGEREXTREMISTISKT OCH ISLAMISTISKT motiverad terrorism bedöms utgöra det främsta attentatshotet mot Sverige. Det konstaterar Nationellt centrum för terrorhotbedömning (NCT) i sin helårsbedömning för 2022.

Den strategiska terrorhotnivån i Sverige ligger kvar på förhöjd nivå, en trea på en femgradig skala. Det beslutet fattade säkerhetspolischefen i januari 2022. Beslutet fattades med bland annat utgångspunkt i NCT:s helårsbedömning som nu är klar.

Det strategiska terrorhotet utgörs sammantaget av attentatshot, rekrytering och radikaliserings samt finansiering av våldsbejakande extremism och terrorism och sammanfattas i en artikel på Säkerhetspolisens hemsida. Det främsta attentatshotet mot Sverige kommer under 2022 sannolikt från individer motiverade av en våldsbejakande högerextremistisk ideologi eller en våldsbejakande islamistisk ideologi.

MSB besökte Department for Homeland Security

MYNDIGHETENS FÖR SAMHÄLLSSKYDD OCH BEREDSKAP (MSB) generaldirektör, Charlotte Petri Gornitzka reste under april till USA för att träffa ledningen vid Department for Homeland Security (DHS). Syftet med besöket var att fortsätta förvalta det goda samarbetet och de kontakter som Sverige har med USA genom det bilaterala avtalet för forskning och utveckling. En sammanfattning av besöket återgavs på MSB:s hemsida.

– Jag ser fortsatt fram emot att fördjupa våra samarbeten med Federal Emergency Management Agency (FEMA) i viktiga frågor som stärker resiliensen i våra samhällen genom att bland annat få möjlighet att utbyta erfarenheter och utveckla vårt samarbete på övnings- och utbildningsområdet, säger Charlotte Petri Gornitzka, GD MSB.

MSB träffade Chris Inglis, National Cyber Director i Vita Huset och samtalade om vikten av starkt internationellt samarbete inom cybersäkerhet. Under besöket träffade MSB även Deanne Criswell, den nya chefen för FEMA. En del av MSB:s uppdrag och mandat liknar FEMA:s. Vi delar också flera utmaningar, bland annat kring frågor som rör klimatanpassning.



Charlotte Petri Gornitzka. Foto: Creative Commons / MSB:s bildbank

Rysk kränkning av svenskt luftrum

FÖRSVARSMAKTEN UPPGER VIA EN ARTIKEL på sin hemsida att ett ryskt propellerplan av typen AN-30 kränkte svenskt luftrum under april månad. Planet befann sig öster om Bornholm och flög därefter mot svenskt territorium. Under en kortare period kränkte planet svenskt luftrum för att sedan lämna området. Svensk incidentberedskap följde hela förloppet och fotograferade händelsen.

Ny rapport om totalförsvaret

I BÖRJAN PÅ MAJ presenterade Försvarsmakten och länsstyrelsen på Gotland sin slutrapport om det stora projektet man jobbat med när det gäller att skapa ett nytt modernt totalförsvaret. Rapporten kommer med en passning till staten om att hitta nationella lösningar på en rad frågor.

År 2018 fick länsstyrelsen på Gotland ett uppdrag av regeringen att gå före i det som ska bli ett nytt totalförsvaret, det vill säga hur det civila samhället ska fungera tillsammans med Försvarsmakten i händelse av krig. Matvaror, bränsle, och el ska kunna levereras, inte minst så att sjukvården kan fungera.

– Ett väl fungerande samhälle är ett indirekt stöd till Försvarsmakten att kunna fungera på bästa sätt, säger Pontus Martelleur, planeringsofficer vid Gotlands regemente via en artikel publicerad på SVT:s hemsida.



Digitala leveranskedjor. Foto: MSB:s bildbank / Create Commons

Chefsmöte för civila beredskapsfrågor

DEN 6-7 APRIL hölls det andra fysiska Chefsmötet för civila beredskapsfrågor. Chefsmötet är ett forum på avdelningschefsnivå som MSB tagit initiativet till där ett 40-tal befintliga och påtänkta bevakningsansvariga myndigheter medverkar.

– Vi befinner oss i en tid där vi behöver hantera det som sker här och nu, göra omprioriteringar och nya satsningar på vår beredskap, samtidigt som vi också behöver planera inför framtiden och den nya strukturen för ökad motståndskraft. Det gäller att kunna jobba med dessa perspektiv parallellt, säger Annika Elmgart, chef för avdelningen för krisberedskap och civilt försvar.

Syftet med forumet är att gemensamt diskutera strategiska frågor, utbyta information, förankra och initiera aktiviteter. Forumet fokuserar på frågor om förebyggande och förberedande beredskapsfrågor kopplat till områdena krisberedskap och civilt försvar. Nyheten publicerades som ett uttalande på myndighetens hemsida.

Ersättningsfrågan dominerade årets Värnpliktskongress

VÄRNPLIKTSKONGRESSEN GÄSTADES I ÅR av bland andra försvarsminister Peter Hultqvist och ÖB Micael Bydén som fick svara på frågor om Försvarsmaktens tillväxt, värdegrund och ett eventuellt Natomedlemskap.

En fråga som dominerade debatten i plenum med de 100 ombuden var frågan om ersättningar till värnpliktiga.

– Ersättningsfrågan, i synnerhet i samband med skarp tjänst för värnpliktiga, har aktualiserats för många under den senaste tiden, säger Olof Wärmländer, avgående kommunikationsansvarig för Pliktrådet via en artikel på myndighetens hemsida.

Sätter skräck i motståndarna

DE UTGÖR EN EXKLUSIV SKARA jägare, prickskyttarna. Deras uppgifter: stora motståndarens framryckning, sätta skräck i fienden och döda nyckelpersoner. Möt Eric och Eric, två värnpliktiga som fann sitt livs utmaning på K 4 i Arvidsjaur.

”Ofta handlar det om att skida långa sträckor fram till uppdraget med all utrustning på ryggen”, säger Eric Nichols, som ännu inte bestämt sig för vad han ska göra efter värnplikten.

Eric Nichols är stockholmare och Eric Silfverschiöld skåning och de ville båda två till kylan och vintermiljön i Arvidsjaur, delvis för att K 4 är enda förbandet som utbildar värnpliktiga prickskyttar. Det var i alla fall den befattningen de valde att försöka kvalificera sig till och de lyckades.

– Min pappa och min bror har också varit på K 4, så det kändes helt rätt att göra värnplikten där, säger Eric Silfverschiöld, som skjutit sedan barnsben då han tog jägarexamen som tolvåring och sköt sitt första vildsvin vid femton. Enligt en artikel på myndighetens hemsida.

Finland och Sverige fördjupar beredskapssamarbetet

FREDAGEN DEN 29 APRIL arrangerades enligt en artikel på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida (MSB) ett bilateralt möte mellan finska och svenska myndighetschefer med ansvar för beredskapsfrågor. Mötet är det första i sitt slag och fokus låg på försörjningsberedskap och cybersäkerhetsfrågor.

Samarbetet för att upprätthålla och utveckla beredskapen är en viktig del av Finlands och Sveriges gemensamma beredskapsförmåga.

– Med anledning av den senaste tidens förändringar i det säkerhetspolitiska läget är det ännu viktigare att Finland och Sverige bedriver ett intensivt, nära och omedelbart samarbete på alla nivåer. De globala utmaningarna mot vår säkerhet är komplexa. Det handlar om förändringarna i vår säkerhetsmiljö men också om klimatförändringarna och det digitaliserade samhällets sårbarheter, säger myndighetscheferna i ett samlat uttalande.

Soldatens utrustning i fokus

VÄRNPLIKTSKONGRESSEN ANORDNAS ÅRLIGEN av Pliktrådet. Det är ett tillfälle att utbyta åsikter och diskutera aktuella frågor som är viktiga för de värnpliktiga. Årets kongress hölls ”live” för första gången sedan 2019, på hotell Scandic Alvik i Stockholm, 25-29 april enligt en nyhet på myndighetens hemsida.

Varje år utser värnpliktiga på förbanden runt om i Sverige 100 ombud som får delta på kongressen. Av dessa 100 ombud utses sedan fem personer till att ingå i Pliktrådet. För att bli invald som ledamot i Pliktrådet kan man antingen själv kandidera eller bli nominerad. Sedan följer en urvalsprocess och intervjuer tills fem personer valts in i rådet på kongressens sista dag. Mandattiden är ett år.



Överbefälhavare general Micael Bydén. Foto: Antonia Sehlstedt / Försvarsmakten

Årets värnpliktskongress innehöll bland annat fyra olika seminarier och samtal som hölls i plenum. Bland de inbjudna talarna märktes framförallt försvarsminister Peter Hultqvist, överbefälhavare Micael Bydén och brigadgeneral Jonny Lindfors, chef för förbandsproduktionsenheten vid Högkvarteret i Stockholm och Bengt Forssten, ställföreträdande generaldirektör på Plikt- och provningsverket.

Nyheterna är sammanställda av MINOU SADEGHPOUR.

REGION SYD

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
CBRN – grundkurs	3-9 juli	Höllviksnäs	CBRN-förbundet
Ungdomsövning – tema fältidrott	8-10 juli	Eksjö	Norra Småland
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	9-22 juli	Karlskrona	Blekinge
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	9-22 juli	Ravlanda	Skåne
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	30 juli - 12 aug	Karlskrona	Blekinge
Försvarmakten kommunikationstjänst förstärkningsorg.	31 juli - 6 aug	Höllviksnäs	Criscom
Military Day	20 aug	Linköping	Östergötland
Ungdomsövning	26-28 aug	Eksjö	Norra Småland
Military Day	27 aug	Revingehed	Skåne
Informatör – För din säkerhet!, repetition och fördjupning	27-28 aug	Höllviksnäs	Bohuslän-Dal
För din säkerhet!	6 sept	Malmö	Skåne
Informatör – introduktionsutbildning för nya medlemmar	9-11 sept	Höllviksnäs	Skåne
Ungdomstävling (PER)	9-11 sept	Karlsborg	Norra Småland
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	3-16 sept	Eksjö	Norra Småland
Military Day	24 sept	Kalmar	Kalmar
För din säkerhet!	26 sept	Landskrona	Skåne
För din säkerhet!	27 sept	Helsingborg	Skåne

REGION VÄST

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	2-15 juli	Villingsberg skjutfält	Värmland
Studiebesök Fort 118	2 juli	Årjäng	Bohuslän-Dal
Träning inför HvSS ungdomstävling	2-4 juli	P4 Skövde	Bohuslän-Dal
Skjutinstruktör – gevär 22 hv	8-10 juli	Villingsberg skjutfält	Värmland
Funktionärskurs – allmän	8-13 aug	Tylebäck Kursgård	Försvarsutbildarna
Funktionärskurs – rekrytering	8-12 aug	Tylebäck Kursgård	Försvarsutbildarna
Funktionärskurs – utbildning	8-13 aug	Tylebäck Kursgård	Försvarsutbildarna
Ungdomsledare – grundkurs	8-13 aug	Tylebäck Kursgård	Försvarsutbildarna
Ungdomsledare – fördjupningskurs	12-14 aug	Tylebäck Kursgård	Försvarsutbildarna
Försvarsinformation	13 aug	Åmål	Bohuslän-Dal
Pistolskytte	15 aug		Bohuslän-Dal
Introduktionskurs (ungdom)	26-28 aug		Skaraborg
Försvarsmedicin – grundkurs 2	28 aug - 5 sept	Tylebäck Kursgård	Sjukvårdsförbundet
Försvarsmedicin – gruppchef grundkurs	28 aug - 5 sept	Tylebäck Kursgård	Sjukvårdsförbundet
Informatör – introduktionsutbildning för nya medlemmar	2-4 sept	Göteborg	Göteborg
Utbildningstillfälle (ungdom)	4 sept	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Pistolskytte	8 sept	Orust	Bohuslän-Dal
Military Weekend – ungdom	9-11 sept	Göteborg	Göteborg
Totalförsvarsinformation – grundkurs	9-11 sept	Göteborg	Göteborg
Rekrytering vid Ljusfesten	10 sept	Åmål	Bohuslän-Dal
Teori skytte (ungdom)	10 sept		Skaraborg
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	10-23 sept	Såtenäs	Bohuslän-Dal
Military Day	11 sept	Halmstad	Halland
Military Day	11 sept	Skredsvik	Bohuslän-Dal
Military Weekend	16-18 sept	Skövde	Skaraborg
Utbildningstillfälle (ungdom)	17 sept	Uddevalla	Bohuslän-Dal
Försvarsinformation	19 sept	Åmål	Bohuslän-Dal
Tillsammans försvarar vi Sverige	21 sept	Göteborg	Göteborg
Skyddsvakt – civil	21-25 sept	Tylebäck Kursgård	Militärpolisförbundet
Militär skyddsvaktsutbildning	21-25 sept	Halland	Militärpolisförbundet
Kommunikatör – fördjupningskurs	23-25 sept	Tylebäck Kursgård	Criscom
Förbundsmästerskap	24 sept	Samneröd	Bohuslän-Dal
Skytte (ungdom)	24 sept		Skaraborg

REGION MITT

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Military Weekend	1-3 juli	Amf 1 Berga	Stockholm och Södermanland
Försvarsmedicin – grundkurs 1	10-18 juli	Fårö Kursgård	Sjukvårdsförbundet
CBRN – gruppchef grundkurs	12-18 juli	Fårö Kursgård	CBRN-förbundet
Ungdomsrekrytering	20 aug	Norrtälje	Luftvärnsförbundet
CBRN – rekognosering/sanering	21-27 aug	Amf 1 Berga	CBRN-förbundet
Ungdomsövning	30 aug	Norrtälje	Luftvärnsförbundet
Sjukvårdskurs – FRG, MTE och RR-styrka	3-7 aug	Väddö Kursgård	Försvarsutbildarna
Försvarsmedicin – grundkurs 1	4-12 aug	Fårö Kursgård	Sjukvårdsförbundet
Informatör – introduktionsutbildning för nya medlemmar	5-7 aug	Fårö Kursgård	Gotland
Totalförsvarsinformation – fördjupningskurs	6-12 aug	Fårö Kursgård	Gotland
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	20 aug - 2 sept	Falun	Dalarna
Military Day	27 aug	Falun	Dalarna
Fältartist – fördjupningskurs	28 aug - 3 sept	Väddö Kursgård	Fältartisterna
Fältartist – grundkurs	28 aug - 3 sept	Väddö Kursgård	Fältartisterna
Fältartist – repetitionskurs	28 aug - 3 sept	Väddö Kursgård	Fältartisterna
Kombattantutbildning för obehäpnad personal	29 aug - 2 sept	Väddö Kursgård	Stockholm och Södermanland
Military Weekend – ungdom	2-4 sept	Västerås	Västmanland
Ungdomsövning	2-4 sept	Väddö skjutfält	Luftvärnsförbundet
Fältarbeten – grunder	4-11 sept	Falun	Dalarna
Kombattantutbildning för obehäpnad personal	5-9 sept	Väddö Kursgård	Stockholm och Södermanland
Military Weekend	9-11 sept	Falun	Dalarna
CBRN – civil introduktionskurs	10-11 sept	Väddö Kursgård	CBRN-förbundet
Kurschef/instruktör – lufthot och motgångar	10-11 sept	Väddö Kursgård	Luftvärnsförbundet
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	10-23 sept	Marma skjutfält	Gävleborg
Kombattantutbildning för obehäpnad personal	12-16 sept	Väddö Kursgård	Stockholm och Södermanland
Försvarsmedicin – instruktör GU-F	15-18 sept	Hemvärnets Stridsskola	Sjukvårdsförbundet
Kommunikatör – grundkurs	16-18 sept	Väddö Kursgård	Criscom
Military Weekend	16-18 sept	Amf 1 Berga	Stockholm och Södermanland
Military Day	17 sept	Marma skjutfält	Gävleborg
Ungdomsövning	20 sept	Norrtälje	Luftvärnsförbundet
Military Weekend	23-25 sept	Fårö Kursgård	Gotland
Försvarsinformation	24 sept	Stockholm	Luftvärnsförbundet
Military Day	24 sept	Nyköping	Stockholm och Södermanland
Kombattantutbildning för obehäpnad personal	26-30 sept	Väddö Kursgård	Stockholm och Södermanland
Ungdomsövning	30 sept - 2 okt	Väddö skjutfält	Luftvärnsförbundet

REGION NORR

Aktivitet	Datum	Plats	Arrangerande förbund
Överlevnad – barmark	31 juli - 5 aug	Camp Ånn	Jämtlands län
Ungdom – tema fjäll	31 juli - 5 aug	Camp Ånn	Jämtlands län
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	6-19 aug	Härnösand	Västernorrland
Totalförsvarsinformation – fördjupningskurs	21-26 aug	Camp Ånn	Jämtlands län
Military Weekend	26-28 aug	Östersund	Jämtlands län
Sagamarschen	26-28 aug	Sverige/Norge	Västernorrland
Krigshistorisk resa	26-28 aug	Finland	Norrbottn
Military Weekend – ungdom	9-11 sept	Umeå	Västerbotten
Grundläggande soldatutbildning för frivilliga	17-30 sept	Camp Ånn	Jämtlands län
Informatör – introduktionsutbildning för nya medlemmar	23-25 sept	Camp Ånn	Jämtlands län
Military Weekend	30 sept - 2 okt	Kiruna	Norrbottn

NÄTBASERADE FÖRELÄSNING

Aktivitet	Datum	Arrangerande förbund
Föreläsning – Militära bevakningshundar	25 aug	Militärpolisförbundet
Föreläsning – Hotbild och nytt säkerhetspolitiskt läge	8 sept	Militärpolisförbundet

Foto: PxHere

DET HÄNDER I FÖRBUNDEN 30/6-31/9



POSTTIDNING

B

REKRYTERINGSUTMANING

Ta som ett av dina mål att rekrytera en ny medlem! Har du en släkting, vän eller bekant som du tror kan bli en av oss? Prata med den personen. Han eller hon kan vara en blivande medlem.

Din hjälp behövs för att öka mångfalden! Ung, äldre, kvinna eller man, alla behövs!



TREVLIG SOMMAR!

Alla Försvarsutbildare tillönskas en riktigt skön sommar. Njut av ledighet, sol och bad.

På kansliet laddar vi för en höst fylld med roliga aktiviteter och kurser!



**Anmäl ändrad
adress!**

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Mina sidor" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

